

Vejledning til kommuner og vandråd

Om arbejde med
forslag til
indsatsprogrammet
for
vandløbsindsatsen
2021-2027

November 2019

Udgiver: Miljø- og Fødevareministeriet

Redaktion: Vand og Hav

Oplag: 1

ISBN: 978-87-7120-081-2

Indhold

1.	Sammenfatning	5
2.	Indledning	6
3.	Vandrammedirektiv og lov om vandplanlægning	7
3.1	Baggrunden i EU's vandrammedirektiv	7
3.2	Ændringer af målsatte vandløb	8
4.	Bidrag til indsatsprogram (opgavebeskrivelse)	9
4.1	Foreløbige miljømål	9
4.2	Vandløb i risiko for manglende målopfyldelse i 2027	9
4.3	Betydning af de fysiske forhold for manglende målopfyldelse	11
4.4	Forslag til omkostningseffektiv indsats	12
4.5	Naturgivne forhold	13
4.6	Valg af virkemidler	14
4.7	Dosering af virkemidler	15
4.8	Andre hensyn (klimatilpasning, natur mv.)	18
4.9	Spildevand og andre menneskelige påvirkninger på tilstanden i vandløbene	20
5.	Samarbejde mellem kommuner og vandråd	22
5.1	Kommunernes rolle	22
5.2	Vandrådernes organisering og rolle	24
6.	Økonomi	26
7.	Opsamling af leverancer for kommuner og vandråd	27
8.	Bidrag til miljørapport/Særlig miljøvurdering (SMV)	28
9.	Miljø og Fødevareministeriets behandling af indkomne bidrag og videre proces	30
9.1	Miljø- og Fødevareministeriets behandling af bidrag	30
9.2	Videre proces	30
Bilag 1.IT-vejledning til indberetning af forslag til indsatser vedrørende indsatsprogram for vandområdeplaner 2021-2027		31
Bilag 2.Teknisk vejledning til ”øvrige indsatser”		45
Temabeskrivelse til teknisk vejledning		47

1. Sammenfatning

I lighed med i 2014 og 2017 nedsættes der nu vandråd i forbindelse med arbejdet med vandområdeplanerne. Vandrådene rådgiver kommunerne i arbejdet med at komme med forslag til vandløbsindsatser i de kommende vandområdeplaners indsatsprogram. Indsatserne skal forbedre de fysiske forhold så de er forenelige med ”god økologisk tilstand” og ”godt økologiske potentiale”. Forslagene vil indgå i grundlaget for de kommende vandområdeplaner 2021-2027.

Vandrådene og kommunerne kommer med forslag til, hvilke virkemidler der skal anvendes i de vandløb, der er i risiko for ikke at opfylde miljømålet. Der er for hvert hovedvandopland fastlagt et minimumskrav til omfanget af den foreslåede indsats.

Der er i den foreløbige ramme for indsatserne afsat i alt 436,8 millioner kr. Der til reserveres yderligere 114 mio. kr. til erstatninger. Den faktiske foreslåede ramme er således i alt 550,8 mio. kr.

I tillæg til indsatserne inden for den indikative økonomiske ramme er det også muligt at angive ”øvrige indsatser”, hvis der lokalt er andre omkostningseffektive forslag til opfyldelse af miljømålet. Der afsættes ikke en økonomisk ramme for disse indsatser.

I tillæg til forslag til vandløbsindsatserne bidrager kommunerne desuden til den miljørapport (SMV), som miljøministeren skal udarbejde i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer.

Vandrådene nedsættes den 2. december 2019, og indberetning skal senest ske til Miljø- og Fødevarerministeriet den 22. september 2020.

2. Indledning

Denne vejledning er rettet til kommuner og vandråd til brug for deres arbejde med at give bidrag til indsatsprogrammerne for vandløb i vandområdeplanerne 2021-2027, så de fysiske forhold ikke er til hinder for målopfyldelse i de målsatte vandløb.

Lov om vandplanlægning fastlægger, at kommunerne udarbejder forslag til hele eller dele af vandområdeplanernes indsatsprogram. Hvis foreninger og organisationer ønsker det, nedsættes vandråd, som rådgiver kommuner ved udarbejdelse af dette bidrag. Hensigten er at sikre, at kommunernes og interessenternes kendskab til de lokale forhold inddrages i prioriteringen og fastlæggelse af hvilke indsatser, der skal gennemføres i den kommende vandplanperiode.

På baggrund af erfaringerne fra 2014 og 2017 har miljøministeren besluttet, at kommuner under inddragelse af vandråd igen skal give forslag til fysiske vandløbsindsatser i vandområdeplanerne 2021-2027 ud fra en økonomisk ramme. Denne opgave blev løst med succes i 2014, hvilket afspejles i, at langt de fleste forslag i dag indgår som konkrete vandløbsindsatser i vandområdeplanernes indsatsprogrammer, som kommunerne med tilskud fra staten skal gennemføre inden udgangen af 2021.

Med udsendelse af denne vejledning samt kortmateriale i vandrådspakken igangsættes arbejdet i kommuner og vandråd frem mod 22. september 2020, som er den formelle frist for sekretariatskommunens aflevering af bidrag til Miljø- og Fødevareministeriet. Herefter vil Miljø- og Fødevareministeriet gennemgå forslagene, som kan blive indarbejdet i udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområde-distrikter, hvis de overholder de formelle, faglige og økonomiske rammer som beskrevet i denne vejledning. Udkast til vandområdeplanerne 2021-2027 skal efter lov om vandplanlægning herefter senest den 22. december 2020 sendes i 6 måneders offentlig høring.

Det er hensigten, at bidragene fra kommuner og vandråd i videst muligt omfang vil kunne indgå direkte i bekendtgørelse om indsatsprogrammer mv., som efter lov om vandplanlægning skal træde i kraft den 22. december 2021. Det skal dog understreges, at der vil kunne ske ændringer i forbindelse med stillingtagen til de samlede vandområdeplaner.

På ministeriets hjemmeside vil relevante dokumenter til vandrådsarbejdet som vejledning, link til IT-værktøj, kontaktinformationer mv. i øvrigt kunne tilgås. Link til undersiden kan findes her: <https://mfvm.dk/natur/vande/vores-vandmiljoe/proces/vandraad-2019-2020/>

3. Vandrammedirektiv og lov om vandplanlægning

3.1 Baggrunden i EU's vandrammedirektiv

Vandrammedirektivets (2000/60/EF af 23. oktober 2000) miljømål om at forebygge forringelse og opnå god tilstand er knyttet til vandområder, fx vandløbsforekomster, som udgør en afgrænset og betydelig mængde overfladevand. For overfladevandområder og grundvandsforekomster skal der fastlægges konkrete miljømål og fornødne indsats med henblik på at nå miljømålene, og det er vandområdernes tilstand, der ikke må forringes. Som udgangspunkt er miljømålet for et konkret målsat overfladevandområde god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. For kunstige og stærkt modificerede vandområder er miljømålet godt økologisk potentiale, jf. også afsnit 3.1.

Det er forholdene for det enkelte afgrænsede og målsatte overfladevandområde – her i form af en vandløbsforekomst – der i denne vejledning bliver omtalt ved det lidt mere mundrette begreb "vandområder".

Vandrammedirektivet fastlægger rammerne for beskyttelse af overfladevand og grundvand. Et af direktivets centrale formål er at forebygge forringelser af, og forbedre overfladevandets og grundvandets tilstand. Medlemsstaterne skal fastsætte konkrete miljømål for de vandområder, der er omfattet af vandplanlægningen, og de skal fastlægge indsatsprogrammer med henblik på at opnå disse miljømål.

Indsatsprogrammerne består af grundlæggende- og supplerende foranstaltninger. Grundlæggende foranstaltninger er indsats, der gennemfører EU-lovgivning på vandområdet, som allerede er fastsat i sektorlovgivningen, samt eventuelle yderligere foranstaltninger, der er nødvendige med henblik på gennemførelse af EU-retlige forpligtelser. Den eksisterende miljølovgivning indeholder i vidt omfang grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre miljøtilstanden i vandmiljøet. Det gælder fx lovgivning og bekendtgørelser, der gennemfører nitratdirektivet, badevandsdirektivet, drikkevandsdirektivet og byspildevandsdirektivet.

Supplerende foranstaltninger er generelle eller konkrete indsats ud over de grundlæggende foranstaltninger, der har til formål at beskytte og forbedre vandområder (søer, vandløb, kystvande og grundvand) og vurderes nødvendige for at opfylde de konkret fastlagte miljømål. Supplerende foranstaltninger kan være generelle og dermed møntet på at beskytte vandområdernes generelle eller konkrete foranstaltninger, der er møntet på nærmere bestemte vandområder.

Det er de konkrete supplerende foranstaltninger til forbedring af de fysiske forhold i vandløbsforekomsterne, så de ikke er til hinder for opnåelse af miljømålet, som kommuner under inddragelse af vandråd skal udarbejde forslag til. Forslagene til indsatsprogrammet vil på denne baggrund være fokuseret på at nå konkrete miljømål i 2027. Det understreges dog samtidig, at et fokus på de konkret målsatte vandområder ikke kan stå alene.

Myndighedernes forvaltning af vandløbsstrækninger uden konkret miljømål skal tage hensyn til, at tilstanden i disse ikke forringes, eller at opnåelse af god tilstand ikke

hindres i de konkret målsatte vandløb. Fx kan sammenhængen og kontinuiteten i hele vandløbssystemet være af væsentlig betydning for vandrammedirektivets mål.

I bekendtgørelse af lov om vandplanlægning, nr. 126 af den 26. januar 2017 er det fastsat, at kommunerne i et hovedvandopland udarbejder forslag til hele eller dele af indsatsprogrammerne. For tredje planperiode er der igen tale om forslag til konkrete supplerende foranstaltninger med henblik på at sikre, at de fysiske forhold i vandløb ikke hindrer målopfyldelse i vandområder. Forslagene kan omfatte de vandområder, der er i risiko for ikke at opfylde mål om god økologisk tilstand eller godt økologisk potentiale i år 2027.

3.2 Ændringer af målsatte vandløb

I vandområdeplanerne 2015-2021, som blev vedtaget i juni 2016 indgik i alt ca. 19.000 km vandløb med et konkret miljømål. Som følge af vandrådsarbejde i 2017 blev det i efteråret 2018 besluttet, at knap 1.000 km små vandløb, der ikke havde tilstrækkeligt potentiale til at kunne opnå "god økologisk tilstand", ikke skulle have et konkret miljømål i vandområdeplanerne. Afgrænsningen skete på baggrund af kriterier for bl.a. fald, slyngningsgrad og generelle fysiske forhold. Forud for ændringen var der ikke taget stilling til indberetninger om kunstige og stærkt modificerede vandløb

Behandlingen af kunstige og stærkt modificerede vandløb blev afsluttet i efteråret 2019, hvilket har betydet at en række vandløb fremadrettet ændrer udpegning. Da det samtidig blev besluttet at udpegede mindre vandløb fortsat skal indgå med et konkret mål om "godt økologisk potentiale" i vandområdeplanerne, betyder behandlingen at i alt ca. 500 km vandløb igen vil indgå i de næste planer. Heri indgår også opfølgning på visse tekniske indberetninger samt undersøgelser af vandløb alene omfattet af ikke fuldt oplyste indberetninger fra kommuner og vandråd. De ca. 500 km vandløb er konkret vurderet at have potentiale for opfyldelse af vandrammedirektivets mål.

Kortlagene i IT-værktøjet til vandrådsarbejdet 2019, er blevet opdateret med de foreløbige ændringer i afgrænsning og udpegning som følger heraf.

4. Bidrag til indsatsprogram (opgavebeskrivelse)

4.1 Foreløbige miljømål

Vandløbenes miljømål fremgår af kortgrundlaget for vandrådsarbejdet som en foreløbig målsætning for det enkelte vandområdes samlede økologiske tilstand. De endelige miljømål forventes fastsat i forbindelse med vedtagelse af vandområdeplanerne for 2021-2027. I henhold til vandrammedirektivet er miljømålet i udgangspunktet ”god økologisk tilstand”, som vurderes ud fra kvalitetselementerne planter, smådyr og fisk.

Miljømålet for kunstige og stærkt modificerede vandområder er godt økologisk potentiale. Vandløb kan, hvis de fysiske forhold er årsag til manglende målopfyldelse, udpeges som stærkt modificerede eller kunstige vandløb, hvis opnåelse af god økologisk tilstand indebærer betydelige negative indvirkninger på vandløbets almenyttige formål (fx afvanding). En lempelse af kravet om miljømålet indebærer, at vandløb der er målsat som kunstige eller stærkt modificerede, skal leve op til miljømålet ”godt økologisk potentiale”.

4.2 Vandløb i risiko for manglende målopfyldelse i 2027

Der forventes at være ca. 18.500 km målsatte vandløb i vandområdeplanene 2021-2027, hvoraf ca. halvdelen er i risiko for manglende målopfyldelse i 2027. Et vandområde er i risiko for manglende målopfyldelse i 2027, hvis den seneste tilstandsvurdering viser, at miljømålet ikke er opfyldt, eller vandområdet ikke er omfattet af indsatsprogrammet for vandområdeplanerne 2015-2021.

For ca. 3.800 km vandløb, vurderes risikoen for manglende målopfyldelse i 2027, at skyldes de fysiske forhold. Vurderingen er foretaget ud fra registreringer af de fysiske forhold på de stationer, der undersøges i det nationale overvågningsprogram.

Kommunernes og vandrådenes forslag til indsatsprogrammet udarbejdes i IT-værktøjet for de målsatte vandløb, som samtidig er vurderet at være i risiko for manglende målopfyldelse i 2027.

Risikovurderingen bygger på en tilstandsvurdering af de enkelte kvalitetselementer, hvor tilstanden er kendt. Tilstandsvurderingen er baseret på overvågningsdata fra 2014-2018 og foretaget med udgangspunkt i den foreliggende viden om tilstanden for hvert af kvalitetselementerne; smådyr, fisk og vandløbsplanter. Den samlede tilstand opgøres svarende til den lavest bedømte tilstandsklasse og det er derfor kommunerne og vandrådenes opgave at komme med forslag for at løfte det eller de kvalitetselementer, som har været bestemmende for den samlede tilstand. Hvor der ikke foreligger data fra 2014-2018, kan data fra 2009-2013 være benyttet til tilstandsvurderingen. For de fleste vandområder findes overvågningsdata, men der vil være nogle, hvor tilstanden er ukendt bl.a. i de tilfælde, hvor der endnu ikke er udviklet et indeks at vurdere tilstanden på baggrund af.

Det foreløbige miljømål for kunstige og stærkt modificerede vandområder er, som anført ovenfor, ”godt økologisk potentiale”. Det forventes, at der i 2020 gennemføres

et projekt om fastsættelse af tilstandsklasser for de enkelte kvalitetselementer i kunstige og stærkt modificerede vandområder. Da dette projekt imidlertid ikke er tilendebragt ved igangsætning af vandrådenes arbejde, er der i denne tilstandsvurdering anvendt samme tilgang som i vandområdeplanerne for perioden 2015-2021. Det er således først i de endelige vandområdeplaner, at miljømålene er endeligt defineret, på hvilket tidspunkt resultaterne fra projektet på Aarhus Universitet forventes indarbejdet. Et foreløbigt miljømål for kunstige og stærkt modificerede vandområder gør det muligt at vurdere, om vandløbene er i risiko for manglende målopfyldelse. Dermed bliver det muligt for vandrådene at prioritere indsatser i kunstige eller stærkt modificerede vandløb.

I vandområder, hvor der i vandområdeplanerne for 2015-2021 allerede er fastsat en fysisk indsats, lægges det til grund, at disse indsatser vil sikre, at de fysiske forhold restaureres inden udgangen af 2021. De pågældende vandområder er således vurderet til ikke at være i risiko for manglende målopfyldelse til tredje planperiode. Miljø- og Fødevareministeriet er opmærksom på problemstillingen omkring fremdriften i projekterne, og har derfor igangsat en række initiativer for at tage hånd om dette.

Det bemærkes, at vandområder, der er anført med indsats i vandområdeplanerne for perioden 2015-2021, men hvor der er truffet afgørelse om fritagelse for gennemførelse af indsatsen, jf. bekendtgørelse om indsatsprogrammer mv. § 5, og/eller kommunen ikke har kunnet opnå tilskud til indsatserne, jf. samme bekendtgørelses § 6, er angivet som et vandområde i risiko for manglende målopfyldelse. Der kan således på ny foreslås indsatser til disse vandområder, ligesom oplysninger om fritagelse eller afslag vil indgå i statens efterfølgende vurdering af, hvorvidt direktivets undtagelsesbestemmelser evt. vil kunne bringes i anvendelse.

Vurderingen af risikoen for manglende målopfyldelse er foretaget for hele vandområdet også selvom, at der evt. kun er behov for at gennemføre en indsats i en mindre del af vandområdet for at forbedre tilstanden. Det er således også for vandområdet som helhed, at der efterspørges bidrag til indsatsprogrammet.

4.3 Betydning af de fysiske forhold for manglende målopfyldelse

Formålet med kommune- og vandrådsarbejdet er, at komme med forslag til indsatser så det sikres, at de fysiske forhold ikke hindrer målopfyldelsen i de målsatte vandløb. Dårlige fysiske forhold medfører en negativ indvirkning på kvalitetselementerne fisk, planter og smådyr.

Eksempler på fysiske forhold, som er hindrende for målopfyldelse kan være udretning, nedgravning og anden regulering af vandløb, etablering af rørlægninger og opstuvning fra fysiske spærringer.

Miljøstyrelsens vurdering af om den manglende målopfyldelse skyldes de fysiske forhold er baseret på forskning fra Aarhus Universitet, der viser, at en værdi på Dansk Fysisk Indeks (DFI) $\geq 0,36$ for vandløb med et opland over 10 km² svarer til 50 % sandsynlighed for målopfyldelse målt på smådyr. For vandløb med et opland under 10 km² vurderes, at en DFI-værdi $\geq 0,41$ giver 50 % sandsynlighed for målopfyldelse målt på smådyr¹. Der kan desuden være andre fysiske forhold, som ikke er afspejlet ved DFI, som kan inddrages i en konkret lokal vurdering. I forbindelse med udarbejdelse af forslag til indsatsprogrammer for vandløb kan kommuner og vandråd bidrage med lokal viden om forholdene i de konkrete vandområder, hvorfor forslag til indsatser kan angives for alle vandløb, der er vurderet at være i risiko for manglende målopfyldelse i 2027.

Det bemærkes, at der i IT-værktøjet findes et GIS-lag, der beskriver vandløbenes fysiske forhold ud fra DFI. For vandløb, som umiddelbart har gode fysiske forhold, kan der dog fortsat konkret vurderes at være behov for at dosere virkemidler.

I forbindelse med fastlæggelsen af indsatser skal der ydermere ses på betydningen i forhold til andre vandområder. Indsatser i et vandområde vil ofte kunne påvirke tilstanden i andre vandområder end der, hvor indsatserne bliver gennemført. Det gælder navnlig i forhold til spærringer. En spærringsfjernelse vil eksempelvis kunne medføre en forbedrende effekt, primært for fisk, længere oppe eller nedstrøms i vandløbssystemet. Læs endvidere en nærmere beskrivelse af spærringernes brud på kontinuiteten i vandløb i Miljøstyrelsens vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter 2017, side 13-14.

I IT-værktøjet forudsættes det, at for de vandområder, hvor der indsendes forslag, der omfatter spærringsfjernelse, vil indsatserne sikre positiv effekt i de pågældende vandområder. Dette angives således automatisk ved indberetning i IT-værktøjet af en spærringsfjernelse. Hvis kommuner og vandråd har den opfattelse, at en fjernelse af en spærring eller rørlægning ligeledes vil have en positiv effekt på andre vandområder op- eller nedstrøms, kan dette indberettes manuelt i IT-værktøjet. Se også vejledning til IT-værktøjet i Bilag 1.

I vurderingen af hvorvidt fjernelse af en spærring (inkl. rørlægning) vil have en positiv betydning for tilstanden, kan kommunen medtage informationer om, hvorvidt vandområder nedstrøms eller opstrøms spærringen allerede opfylder miljømålet. Særligt kvalitetselementet fisk vurderes at være påvirket af, om der skabes passage. Er der allerede målopfyldelse, målt på dette kvalitetselement, bør nødvendigheden af en spærringsfjernelse dermed konkret vurderes. Det kan her desuden være relevant

¹ Se endvidere rapporterne "Opdatering af de naturfaglige kriterier for afgrænsning af vandløb", DCE 2017 og "Fysisk karakterisering af vandløb bidrag til konsekvensanalyse af vandløbsvirkemidler", DCE 2017.

at inddrage, om andre vandområder i vandløbssystemet har fiskeinteresse². Hvis der er målopfyldelse, eller der ikke er fiskeinteresser, så vil der ikke være behov for at fjerne spærringen med mindre, at det er andre forhold, der har betydning for at forbedre den samlede tilstand, der gør sig gældende.

Ved forslag til spærringsindsatser kan det være mest hensigtsmæssigt først at forholde sig til betydningen af spærringer nederst i vandløbssystemet og arbejde sig op i systemet.

4.4 Forslag til omkostningseffektiv indsats

Det overordnede formål med vandrådsarbejdet 2019-2020 er at bringe lokal viden i spil med henblik på at komme med forslag til et indsatsprogram således, at de fysiske forhold ikke hindrer målopfyldelse i de målsatte vandløb.

Opgaven er at prioritere de vandområder, hvor en fysisk indsats kan gennemføres omkostningseffektivt. Det understreges i den forbindelse, at der er forventning om en omkostningseffektiv tilgang til arbejdet sådan, at udvælgelsen af vandområder, hvor der foreslås en indsats samt valget af virkemidler i de enkelte vandområder, bidrager til at sikre målopfyldelse på de nærmere fastlagte vandløbsstrækninger. Forslag til indsatser angives som omtalt på et overordnet niveau for hele vandområdet.

Forenklet kan man sige, at for at løse kommunens og vandrådenes samlede opgave skal man igennem tre vurderinger; 1) Vurdering af vandområdets tilstand på de anvendte kvalitetselementer (planter, smådyr og fisk), 2) Vurdering af hvordan de fysiske forhold påvirker kvalitetselementerne og 3) Valg af virkemiddel jf. virkemiddelkataloget samt dosering.

Det vil sige; først vurderes, hvilken/hvilke af de tre førnævnte kvalitetselementer, der er det udslagsgivende i forhold til vandområdets risikovurdering (er der dårlige forhold for planterne, smådyrene eller fiskene). Information om tilstanden for hvert kvalitetselement kan findes i IT-værktøjet

Dernæst vurderes, hvordan de fysiske forhold er i det konkrete vandområde. Det undersøges, om vandområderne eksempelvis er udrettet eller nedgravet? Er der tilstrækkelig variation i vandområdet? Hvordan er hydroformologien etc.?

Informationerne om kvalitetselementerne (pkt. 1) og vandløbets tilstand (pkt. 2) bruges til at finde det virkemiddel fra DCEs virkemiddelkatalog³ (se også afsnit 4.6), der er det rette, således at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelsen. Virkemiddelkataloget fortæller mere detaljeret om, hvilke fysiske forhold, der skal være til stede for, at der er gode livsbetingelser for fisk, planter og smådyr. I kapitel 3.6 er det beskrevet hvilke virkemidler i virkemiddelkataloget, der kan vælges imellem ved indrapportering i IT-værktøjet.

Endeligt doseres de(t) valgte virkemidler i vandområdet. Det gøres ud fra den indsamlede viden i de to forudgående arbejds gange.

I forbindelse med forslag til fysiske vandløbsindsatser kan kommuner og vandråd tage virkemidlernes betydning for afvanding og bortledning af vand i øvrigt med i

² Med fiskeinteresse menes vandområder med særlig interesse for fisk.

³ Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold i vandløb. Version 2, DCE 2019

overvejelserne. Virkemidlerne og deres betydning for afvandingsmæssige konsekvenser er bekræftet i kapitel 3.6 i rapporten: "Fysisk karakterisering af vandløb og bidrag til konsekvensanalyse af vandløbsvirkemidler" (DCE 2017), er karakteriseret efter deres påvirkninger af det vandløbsnære areal (tabel 8, DCE 2017). Kommune og vandråd kan ved dosering af virkemidler inddrage dette.

Den foreslåede fysiske indsats skal sikre at fysiske påvirkninger af vandløbet nedbringes til et niveau foreneligt med "god tilstand" eller "godt potentiale". Indsatsen vil hermed ikke nødvendigvis føre til samlet målopfyldelse før evt. andre nødvendige tiltag er gennemført. I vandområdeplanerne 2021-2027 vil der blive taget stilling til eventuelle indsatser overfor andre påvirkninger.

Indsatsprogrammet foregriber ikke den efterfølgende udmøntning af indsatserne i konkrete projekter i planperioden 2021-2027, herunder vurdering af konsekvenserne af indsatsen efter sektorlovgivningen. Som led i udmøntningen vil kommunerne forud for realisering af indsatserne i planperioden (2021-2027) skulle foretage den konkrete projektering og belyse de konkrete konsekvenser ved at gennemføre indsatserne. Kun projekter, som vurderes at være omkostningseffektive og leve op til de angivne kriterier, vil kunne opnå et tilsagn om projekttilskud. Dette vurderes som led i ansøgning om tilskud til konkret gennemførelse af kommunale vandløbsrestaureringsprojekter. I det omfang, der er lodsejere, der lider tab som følge af en vandløbsrestaurering, har disse i medfør af vandløbsloven krav på erstatning.

Kommunerne har valgfrihed mellem de valgte virkemidler inden for en økonomisk ramme og udarbejder konkrete forslag til, hvordan de udmeldte målsætninger på vandløbsområdet kan opnås lokalt.

4.5 Naturgivne forhold

Ikke alle vandområder vil fra naturens hånd kunne opnå målopfyldelse målt på alle kvalitetselementer. Fx er der vandområder, som er uden fiskeinteresse, altså hvor der ikke er interesse for fisk. Disse kan fremfindes via IT-værktøjet, jf. også Bilag 1.

På samme vis kan der være vandområder, der pga. af deres kystnære beliggenhed er saltpåvirkede, og derfor ikke vil kunne huse de samme arter, som i ikke saltpåvirkede vandområder. Ligesom der kan være vandområder, der løber igennem tæt bevokset skovområder, og dermed udsat for meget skygge, at der kun i meget begrænset eller slet ikke, vil forekomme vandplanter.

Sådanne naturfaglige vurderinger kan indgå i grundlaget for kommunens konkrete vurdering af, hvilke indsatser der vil være nødvendige for målopfyldelse. Der skal således ikke planlægges indsatser for målopfyldelse på eksempelvis fisk, hvis vandløbet ikke har fiskeinteresse. Det kan nævnes, at udvælgelsen af vandområder uden fiskeinteresse i IT-værktøjet, er foretaget med udgangspunkt i de tidligere amters vurdering af "vandløb uden fiskeinteresser" i Regionplanerne, samt i information om lave vandføringer indhentet fra kommuner og vandråd i forbindelse med vandrådsarbejdet i 2017.

Der er i IT-værktøjet mulighed for at medsende en kort kommentar til en indberetning. Såfremt valg af virkemiddel baserer sig på overvejelser om naturgivne forhold, kan dette således med fordel noteres, til brug for Miljøstyrelsens videre behandling af indberetningen.

Et yderligere eksempel på naturgivne forhold kan være, at fiskebestanden nogle steder påvirkes af prædation fra skarv. Hvis det vurderes at tilstedeværelsen af skarv påvirker opfyldelsen af miljømålet for fisk, foreslås det, at denne vurdering afgives som bemærkning i IT-værktøjets kommentarfelt. Ved fastlæggelse af behovet for den fysiske indsats, skal der ses bort fra skarvprædation.

Det bemærkes, at vandområdernes økologiske tilstand i vandområdeplanerne 2021-2027 i tillæg til kvalitetselementerne smådyr, fisk og planter også forventes at blive vurderet på et yderligere kvalitetselement, bundlevende alger (fytobenthos). Idet tilstanden for fythobenthos som udgangspunkt ikke påvirkes af de fysiske forhold, forventes dette kvalitetselement dog ikke at have afgørende betydning for vurderingen af den nødvendige fysiske indsats, som vandrådene skal foretage. Tilstandsvurdering for fythobenthos forventes inddraget i forbindelse med udkast til vandområdeplanerne 2021-2027 der sendes i høring, forventeligt ultimo 2020.

Indrapportering af andre forhold med betydning for tilstanden i vandområderne:

Kommunerne har ved indrapportering i øvrigt mulighed for at indsende eventuelle oplysninger om andre forhold, der vurderes at have betydning for målopfyldelse i vandområdet via bemærkningsfeltet i IT-værktøjet til Miljøstyrelsen. Bemærk at der dog kun er 254 tegn til rådighed heri.

Der kan eksempelvis være tale om, at man ønsker at gøre opmærksom på, at et vandområde er påvirket af et større tilfælde af eks. vandindvinding, spildevands- eller saltvandspåvirkning. Teknisk vejledning hertil, fremgår af Bilag 1.

4.6 Valg af virkemidler

Ved valg af virkemidler skal det vurderes hvilken indsats og omfanget heraf, der er nødvendig for at bringe vandområdet i en fysisk tilstand, som kan sikre målopfyldelse.

Indsatserne kan bestå af en enkelt eller flere virkemiddelkategorier. Nogle af virkemidlerne anvendes på vandområdets længde (strækningsbaserede), mens andre angives som et antal (punktbaserede) (se endvidere bilag 1 for eksempelvisning). Fælles for begge virkemiddelkategorier er, at de skal ses i sammenhæng og i forhold til deres betydning for målopfyldelse i det pågældende og eventuelle opstrøms- eller nedstrøms beliggende vandområder. Når der foreslås et virkemiddel, er det således den fremtidige effekt af det samlede antal virkemidler i vandområder, der skal vurderes som en helhed.

Ved en *mindre strækningsbaseret* restaureringsindsats forstås et eller flere af følgende virkemidler:

- a) Udlægning af groft materiale
- b) Udlægning af groft materiale og træplantning
- c) Udsiftning af bundmateriale
- d) Hævning af vandløbsbund uden genslyngning
- e) Plantning af træer langs vandløb

Ved en *større strækningsbaseret* restaureringsindsats forstås et eller flere af følgende virkemidler:

- a) Genslyngning.
- b) Åbning af rørlagte strækninger med hævning af bund og/eller genslyngning.

Ovenstående virkemidler kan endvidere kombineres. Dette kan angives i IT-værktøjet, jf. også Bilag 1.

Ved en *punktbaseret restaureringsindsats* forstås et af følgende virkemidler:

- a) Fjernelse af fysiske spærringer
- b) Etablering af sandfang
- c) Etablering af okkerrensingsanlæg

I tillæg til at dosere de nævnte virkemidler, vil det være muligt også at dosere ”fysiske indsatser på landbrugsjord” i samme vandområde, se ”øvrige indsatser”. Ved en senere projektansøgning er et opmærksomhedspunkt, at sørge for en nøje adskillelse af projektarealet.

Det enkelte virkemiddel tilhører, som anført ovenfor en kategori af virkemidler (større eller mindre strækningsbaseret restaureringer, kombination af små og store restaureringer, punktbaserede indsatser). Det er disse kategorier, som forventes at indgå, når udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer mv. forventes sendt i høring december 2020, ligesom det er disse overordnede kategorier, som referenceværdier er bestemt efter, jf. også afsnit 3.7. Det valgte virkemiddel indenfor kategorierne, som præsenteres i IT-værktøjet, vil således alene blive betragtet som værende af vejledende karakter.

Vandløbsvedligeholdelse/regulativer:

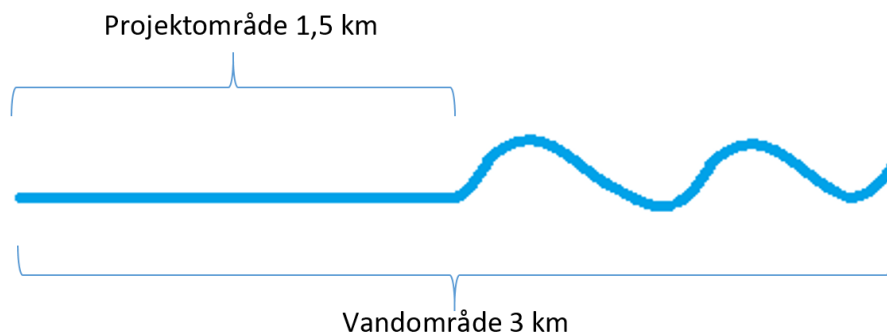
Vandløbsvedligeholdelsen indgår ikke som et selvstændigt virkemiddel. Det lægges til grund, at oprensningen og vedligeholdelsen af vandløbene i fornødent omfang tilpasses i vandløbsregulativerne, så den er forenelig med de miljømål, som vandløbsindsatser generelt har til formål at sikre.

4.7 Dosering af virkemidler

Virkemidlerne doseres i et vandområde i det omfang, at det sikres, at de fysiske forhold ikke er til hinder for, at der kan nås målopfyldelse i vandområdet.

Alle strækningsbaserede virkemidler kan indberettes, så de er tilpasset det konkrete vandområdes behov. Der kan således forekomme tilfælde, hvor et vandområde ikke har samme fysiske påvirkning over hele strækningen, eller der er begrænsede muligheder for restaurering over den fulde længde. Her kan det være nødvendigt at dosere virkemidlet på mindre end vandområdets fulde længde, hvilket i samme omgang også vil påvirke omkostningerne for indsatsen i vandområdet. De strækningsbaserede virkemidler er prissat baseret på en kilometerpris, hvorfor omkostningerne for restaurering i et vandområde er afhængig af omfanget af doseringen af virkemidlet.

Hvis man tager udgangspunkt i nedenstående eksempel med virkemidlet ”Genslyngning”, er det vurderet, at der på det 3 km lange vandområde kun er behov for genslyngning på halvdelen af strækningen for, at det ikke er de fysiske forhold, der er til hinder for målopfyldelse. Det betyder, at virkemidlet doseres med 50 %.

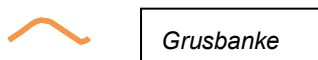

Derudover er udlægning af groft materiale, plantning af træer, hævning af vandløbsbund og udskiftning af bundmateriale, eksempler på virkemidler som oftest doseres på en kortere del af vandområdets længde.

Eksempel på udlæg af groft materiale

Virkemidlet ”udlægning af groft materiale” omfatter typisk en indsats bestående af fx udlæg af opdelte gydebanks over en given strækning. Den strækning, hvorpå der skal ske de enkelte udlægnings, udgør projektområdet. Projektområdet kan således udgøre hele vandområdets strækning eller blot en mindre del af vandområdets samlede strækning.

Signaturforklaring:

Eksempel 1

Det vurderes, at der er behov for udlægning af groft materiale i grusbanke fordelt over hele vandområdet, hvis vandområdet skal opnå målopfyldelse. Da projektområdet udgør hele vandområdets strækning angives, at indsatsen doseres med 100 %.

Eksempel 2

Det vurderes, at der er behov for udlægning af groft materiale i grusbanke fordelt over 1/3 af vandområdets strækning, hvis vandområdet skal opnå målopfyldelse. Da projektområdet dækker over 1/3 af vandområdets strækning angives, at indsatsen doseres med 33 %.

Bemærk

Når det angives, hvor stor en procentdel indsatsen doseres med over en strækning, er der således tale om, hvor stor en andel projektet udgør af det samlede vandområdes strækning. Der er dermed ikke tale om, hvor stor en procentdel de konkrete tiltag dækker over en given strækning.

Referenceværdier

De virkemidler, som vandrådene kan prioritere mellem, jf. afsnit 3.6, er prissat alt efter kategori. Her forstås, at alle virkemidler inden for en given kategori vurderes at have de samme etableringsomkostninger. Dette er i overensstemmelse med bekendtgørelse om kriterier for vurdering af kommunale projekter vedrørende vandløbsrestaurering (kriteriebekendtgørelsen), der sætter rammerne for ansøgning af tilskud til restaureringsprojekter.

De konkrete referenceværdier på virkemiddelskategorier kan ligeledes findes i kriteriebekendtgørelsen, hvor de i forbindelse med implementering i IT-værktøjet er blevet pristalsreguleret og fremskrevet med 2 % årligt frem til 2025. Dette svarer til 12 % for perioden 2020-2025. Prissætningen på virkemidler er ydermere opdelt efter vandløbstypologien.

I projekteringsammenhæng kan der forekomme tilfælde, hvor restaureringsomkostninger på et konkret vandområde vurderes at være højere eller lavere end referenceværdien. Eksempelvis dækker typologi 2-vandløb over alle vandløb med en bredde på mellem 2 meter og 10 meter, hvorfor der forventeligt vil være en omkostningsforskel på de store og små vandområder inden for vandløbstypologi 2. Hver virkemiddelkategori (stræknings- eller punktbasert) er derfor blevet tilpasset et udgiftsskøn, som tillader at justere indsatsen i et lavt, mellem eller højt udgiftsskøn. Det mellem udgiftsskøn svarer til referenceværdien fra kriteriebekendtgørelsen, mens det lave og høje skøn svarer til henholdsvis 0,5 og 1,5 gange referenceværdien. De tre udgiftsskøn tillader derfor at tilpasse indsatsomkostningerne til et niveau, der passer til de forventede realiseringsomkostninger. Samtidig kan udgiftsskønnene benyttes til at justere omkostningerne for en indsats i de tilfælde, at der er relevant lokalviden omkring problematikker vedrørende et givent projekt eller område.

Minimumsindsatser og begrænsninger

Forslaget til indsatsprogrammet sammensættes med udgangspunkt i den lokale viden. Det er således den lokale viden, som kommuner og interessenter besidder, der antages bedst at kunne bedømme hvilke indsatser, der er de vigtigste og omkostningseffektive. Dog er der blevet opstillet nogle minimumskrav for at sikre, at opgaven planlægges inden for den statslige fastlagte ramme og, at der opnår målopfølgelse. Udover en økonomisk ramme for indsatsprogrammet er der således fastlagt en række minimumsindsatser svarende til **2.600 km strækningsrestaureringer** og **250 stk. spærringsfjernelser**. Disse minimumsindsatser er, ligesom den økonomiske ramme, fordelt ud på hovedvandopland i forhold til indsatsbehovet.

Derudover vil der være et mindre antal spærringer (eksempelvist; Tangeværket, Lille Mølle (Ørbæk Å), Sulkendrup Mølle (Ørbæk Å) og Holstebro Vandkraftsø (Storå)), hvortil der ikke kan indberettes indsatser. Disse spærringer kender tegner sig ved, at gennemførelsen vil være meget omkostningstung og teknisk vanskelig at udføre. De konkrete spærringer vil kunne ses på spærringstemaet, men det vil ikke være muligt at gennemføre en indberetning om indsats for dem.

Øvrige indsatser

I tillæg til indsatserne inden for den indikative økonomiske ramme er det også muligt at angive ”øvrige indsatser”. De indmeldte øvrige indsatser vil ikke bidrage til opfyldelse af minimumskrav til indsatsens omfang, men er kommuner og vandråds mulighed for at gøre Miljø- og Fødevareministeriet opmærksom på andre mulige indsatser, når det gælder opfyldelse af vandrammedirektivets mål om god tilstand. Indmeldingen er relevant, hvis der er opstillet indsatser på strækninger og spærringer, som ikke kunne prioriteres inden for den økonomiske ramme, men hvor kommuner og vandråd fortsat vurderer, at de vil kunne indgå i en omkostningseffektiv indsats til opfyldelse af miljømålet.

Det understreges, at muligheden for at indmelde øvrige indsatser ikke fjerner behovet for at prioritere indsatser inden for den indikative ramme. Regeringen har således ikke fastlagt en foreløbig økonomisk ramme for de øvrige indsatser.

Kommuner og vandråd vil som en særlig kategori af øvrige indsatser kunne foreslå brug af virkemidlerne; miniådale, dobbeltprofil og restaurering af hele ådale. Det er under teknisk afklaring, hvorvidt der kan etableres en særskilt tilskudsordning for et eller flere af de pågældende virkemidler.

Miljø- og Fødevareministeriet vil ved formulering af indsatsprogrammet for vandområdeplanerne 2021-2027 kunne inddrage forslag til øvrige indsatser, hvis der er overskydende midler i den indikative ramme for andre hovedvandoplande. De vil desuden kunne indgå ved regeringens samlede prioritering af den fremadrettede vandmiljøindsats forud for høring af vandområdeplanerne 2021-2027. Den endelige vandløbsindsats fastlægges således først, når det samlede indsatsbehov for søer, kystvande og grundvand for tredje planperiode kendes ultimo 2020.

Forslagene vil endvidere kunne indgå i forbindelse med andre grønne initiativer. Fx vil fysiske vandløbsindsatser afhængigt af den konkrete placering af vandområdet kunne have synergieffekter til indsatser for klima og biodiversitet.

De øvrige indsatser kan kun fordeles i vandområder, hvor der ikke i forvejen er dose-ret indsatser. Forslag til ”øvrige indsatser” indberettes via IT-værktøjet, jf. IT-vejledningen i Bilag 1, I kommentarfeltet kan der fx angives oplysninger om lokalt vurderede synergieffekter for klima og biodiversitet.

4.8 Andre hensyn (klimatilpasning, natur mv.)

I forbindelse med udarbejdelse af forslag til indsatsprogrammer for vandløbsindsatsen for vandområdeplanerne 2021-2027 arbejder vandråd og kommuner under hensyntagen til andre forhold såsom kommunernes klimatilpasningsplaner, oversvømmelsesplanlægningen, naturplanlægningen og den øvrige beskyttelse i vandområderne.

Klimaforandringer medfører i voksende omfang stigende nedbørsmængder og tørre perioder, som påvirker vandløbene på forskellig vis. Vandløb leder vand fra det åbne land og bebyggede områder ud til kysten og spiller på den måde en central rolle i forhold til klimatilpasning for både by- og landområder. I forbindelse med kommunernes klimatilpasnings- og spildevandsplaner udpeges og iværksættes virkemidler, som løbende implementeres. Forslag til de fysiske vandløbsindsatser vil derfor naturligt skulle tænkes sammen med de klimatilpasningstiltag, der planlægges i de forskellige kommuner, ligesom klimatilpasningstiltagene tænkes sammen med vandplanlægningen.

Kommunerne koordinerer i øvrigt indholdet af risikostyringsplaner efter oversvømmelsesloven med forslag til indsatsprogrammer efter lov om vandplanlægning. I regi af oversvømmelsesplanlægningen er der udpeget 14 risikoområder på baggrund af en vurdering af risikoen for oversvømmelse fra vandløb og havet, som kan medføre væsentlige påvirkninger af miljø, sundhed, kulturarv og økonomiske aktiviteter. De kommuner, der er udpeget som særligt oversvømmelsestruede, har udarbejdet risikostyringsplaner, som indbefatter risikostyring med særlig vægt på forebyggelse, sikring og beredskab. Med planlægningen af de fysiske vandløbsindsatser er det her et vigtigt opmærksomhedspunkt, at indsatserne fastsættes under hensyntagen til oversvømmelsesplanlægningen. Visse fysiske indsatser vil genskabe den naturlige hydrologi og tilbageholde vandet i systemet og på den måde gøre systemet mere robust overfor klimaforandringer og ekstremhændelser. Det følger af oversvømmelsesdirektivet, at indsatsprogrammerne integreres under vandplanlægningen. De to forløb bør udnytte muligheden for fælles synergier og fordele under hensyntagen til de miljømål, der er gældende på området. På den måde sikres således både beskyttelse og forbedring af tilstanden i vandløb samt en hensigtsmæssig håndtering af vandet fra oversvømmelser.

Vandløbsindsatsen kan desuden have betydning for Natura 2000-områderne. Naturplanlægningen sætter bl.a. rammer for administrationen af de udpegede internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder), som er en samlebetegnelse for habitatområder, fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder. Målet med naturplanlægningen er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de akvatiske arter og naturtyper, som områderne er udpeget for at bevare. Det er vurderet, at indsats, der vil sikre god tilstand for vandforekomster samtidig, vil understøtte gunstig bevaringsstatus i det omfang, akvatiske arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget er afhængige af vandøkosystemerne. Natura 2000-planerne er derfor koordineret med vandplanlægningen, der fastlægger en indsats for kvaliteten af vandområderne, herunder om der for de enkelte indsatser er behov for en supplerende habitatvurdering, når indsatsen udmøntes lokalt. Der er i vandområdeplanen et register over beskyttede områder herunder relevante internationale naturbeskyttelsesområder.

Under administrationen af Natura 2000-områderne kræves en foreløbig vurdering af, om projekter vil kunne påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Den strategiske miljøvurdering af vandområdeplanerne foretages af Miljø- og Fødevarerministeriet. Bidrag til den del, der vedrører vandområdeplanernes indsatsprogram, foretages på baggrund af bidrag fra kommunerne bistået af lokale vandråd. Det bemærkes, at bidrag til konsekvenser for vandområder i Natura 2000-områder både vil kunne omfatte positive konsekvenser som følge af fysiske ændringer og negative følger af den planlagte indsats.

Der kan ikke gennemføres foranstaltninger, hvis det ikke kan afvises, at de vil skade et Natura 2000-område eller de beskyttede naturtyper og arter, som området er udpeget for at bevare samt de særligt beskyttede "Bilag 4 arter" efter habitatdirektivet. Dog vil der i ganske særlige og begrænsede tilfælde være mulighed for at kunne fravige beskyttelsen, hvis der igangsættes andre kompenserende foranstaltninger. Den nærmere procedure for kommunernes oplysninger om kompenserende foranstaltninger fremgår af habitatbekendtgørelsens § 9.

Den øvrige beskyttelse i vandområderne omfatter blandt andet beskyttede naturtyper under naturbeskyttelseslovens § 3. De naturtyper, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, omfatter blandt andet vandløb, søer og vandhuller, moser og enge. Det bemærkes, at inden for eksisterende fredninger kan ønskes om terrænændringer

kræve dispensation fra fredningen, som behandles af Fredningsnævnet. På tilsvarende vis skal der rettes henvendelse til andre relevante myndigheder fx Slots- og Kulturstyrelsen og Museer. Dette er imidlertid først aktuelt i forbindelse med en konkret forundersøgelse af et projekt.

Kommuner og vandråd vil således i forslagene til indsatsprogrammet kunne inddrage de væsentlige synergier, der kan være af vandløbsindsatser på fx natur, biodiversitet og klima. Ligeledes vil hensynet til de begrænsninger, der også ligger i lovgivningen på disse områder, kunne indtænkes.

For så vidt angår de indsatser, der indmeldes som ”øvrige indsatser” kan kommunen fremhæve, hvis der vurderes at være betydelige synergieffekter til fx natur, biodiversitet og klima.

4.9 Spildevand og andre menneskelige påvirkninger på tilstanden i vandløbene

Udover de fysiske forhold er vandløbenes tilstand også påvirket af andre forhold såsom eksempelvis spildevand, miljøfarlige forurenende stoffer, vandindvinding mv. Spildevand er sammen med dårlige fysiske forhold de primære årsager til manglende målopfyldelse i vandløb.

Vandrådernes opgave er at komme med forslag til den fysiske vandløbsindsats og dermed ikke fokusere på spildevand og/eller andre menneskelige påvirkninger. Det er imidlertid muligt at indberette en fysisk indsats til vandområder, der fx er påvirket af spildevandsindsatser. Et punktlag med spildevandsindsatser er at finde i IT-værktøjet, jf. også Bilag 1.

Spildevandsudledninger indeholder organisk stof, kvælstof og fosfor, der har betydning for tilstanden i bl.a. vandløb. Påvirkningen fra spildevandsrelaterede forurenende stoffer indgår derfor i de samlede opgørelser af belastningen i vandløb. Hidtil er der i vandplanlægningsammenhæng særligt fastlagt spildevandsindsatser med henblik på at reducere tilførslen af iltforbrugende stoffer, herunder særligt organisk stof til vandløb.

Regnvand

Udledning af regnvand fra separatkloakerede områder kan have negativ betydning for miljøtilstanden i et vandløb. Især hvis der er tale om store og pulsagtige udledninger til mindre vandløb, hvor der vil kunne opstå erosion af vandløbets bund og sider. Her vil borteroderet materiale typisk afleje sig længere nedstrøms og forringe de fysiske forhold og vil tillige forringe vandføringsevnen.

Miljøfarlige Fremmede Stoffer

Miljøfremmede stoffer er en betegnelse for forskellige stoffer, der er fundet i miljøet på steder og/eller i koncentrationer som ikke forekommer naturligt. Miljøfarlige forurenende stoffer kommer eks. fra husholdninger og erhverv.

Vandindvinding

Vandets kredsløb bliver påvirket ved indvinding af vand til husholdning, landbrug, gartneri og industri. Store dele af det indvundne vand ledes tilbage i kredsløbet, men ofte til et andet sted end indvindingsstedet. Indvinding af overfladevand kan medføre forholdsvis store negative virkninger på de ferske vandområder. Direkte vandindvinding fra vandløbene sker i større vandmængder til dambrug og i mindre omfang til markvanding.

Hvis kommunerne skønner, at der er andre påvirkninger end ringe fysiske forhold som er af væsentlig årsag til, at vandområderne er i risiko for manglende målopfyldelse, kan dette angives i forbindelse med dosering af et virkemiddel på et konkret vandområde i risiko for manglende målopfyldelse. Hensigten med forslag til indsatsprogrammet er at foreslå indsatser, der vil bidrage til at forbedre de fysiske forhold, så disse ikke er til hinder for målopfyldelse.

5. Samarbejde mellem kommuner og vandråd

5.1 Kommunernes rolle

Kommunerne udarbejder inden for deres geografiske område forslag til indsatsprogrammets konkrete vandløbsindsatser. Af bekendtgørelse nr. 119 af 7. februar 2014 om vandområdedistrikter og hovedvandoplande, fremgår landets inddeling i henholdsvis 4 vandområdedistrikter og 23 hovedvandoplande. Der udarbejdes ét forslag til indsatsprogram pr. hovedvandopland, og der vil således skulle udarbejdes 23 forslag på landsplan. Hvert hovedvandopland har sin sekretariatskommune, der vil således være 23 sekretariatskommuner.

I hvert hovedvandopland indgår et antal kommuner. Nogle kommuner har arealer i mere end ét hovedvandopland og deltager i arbejdet i de relevante hovedvandoplande. Der oprettes som hovedregel ét vandråd i hvert hovedvandopland. Visse hovedvandoplande er dog meget store og dækker et større antal kommuner. Miljø- og Fødevareministeriet kan i sådanne tilfælde efter ansøgning tillade, at der oprettes to eller flere vandråd. Det er kommunerne, der nedsætter vandrådene.

Kommunerne kan vælge, at de enkelte kommuner inden for deres geografiske område udarbejder et forslag, og at de enkelte kommuners forslag herefter samles inden for hovedvandoplandet.

Kommunerne er ikke medlemmer af vandrådet, men de enkelte kommuner inden for hovedvandoplandet kan deltage i rådets møder. Deltagerne kan være både politikere og embedsmænd.

Det er kommunerne, der varetager sekretariatsbetjeningen af vandrådene, ligesom det er kommunerne, der leder møderne i rådene. Det aftales indbyrdes mellem kommunerne i hovedvandoplandet, hvilken af disse der varetager sekretariatsbetjeningen af rådet. Hvis de ikke kan blive enige, eller hvis ingen kommune ønsker at være sekretariatskommune, beslutter miljøministeren, hvem der varetager opgaven. Det er i øvrigt forudsat, at kommunerne indgår i et samarbejde om betjening af vandrådene.

Sekretariatskommunerne sikrer, at vandrådene inddrages i arbejdet og diskussionen af, hvilken kombination af foranstaltninger der anses for mest miljø- og omkostningseffektiv og udkast til forslag til indsatsprogrammets øvrige vandløbsforanstaltninger.

Sekretariatskommuner bør aftale en procedure med vandrådet, som klarlægger hvordan vandrådet kan komme med en udtalelse til kommunernes godkendte forslag til indsatsprogram. Proceduren kan eksempelvis indeholde tidsfrist og form for sekretariatskommunens orientering af vandrådet, og tidsfrist for udtalelser fra vandrådet eller mindretal, som sekretariatskommune senest den 22. september 2020 skal indsende til miljø- og fødevareministeriet.

En yderligere mulighed for gennemsigtighed og delagtiggørelse kan være, at sekretariatskommunen offentliggør materiale fra vandrådet på sekretariatskommunens hjemmeside. Dette er et ønske der blev nævnt på et møde i Blåt Fremdriftsforum.

Sekretariatskommunerne faciliterer møderne i vandrådene. Det er sekretariatskommunerne, der indkalder til møder i rådene, udsender mødemateriale og evt. udarbejder mødereferater. Det vil være en lokal beslutning, om der udarbejdes forretningsorden eller kommissorium for vandrådene, og om der skal være en formand for vandrådet. Det er ligeledes muligt, at der nedsættes lokale arbejdsgrupper, arrangere besigtigelsesture eller andre lokale arrangementer, dette aftales nærmere med sekretariatskommunen.

Sekretariatskommunerne har ansvaret for at samle og koordinere forslag til indsatsprogram og bidrag til miljørapporten samt udtalelser, herunder særudtalelser, mindretalsudtalelser og lignende fra de foreninger og organisationer, der er repræsenteret i vandrådet, og fra de enkelte kommuner i hovedvandoplandet. Hvis der er oprettet mere end ét vandråd i hovedvandoplandet, skal der fremsendes ét samlet forslag for hver del af hovedvandoplandet, som vandrådene dækker til sekretariatskommunen. Kommunernes forslag skal sendes til Miljø- og Fødevareministeriet senest den 22. september 2020.

Alle udtalelser offentliggøres. Ved afsendelse af en udtalelse giver afsenderen derfor accept til, at udtalelsen offentliggøres. Offentliggørelse forudsætter, at udtalelserne har objektiv karakter og må ikke indeholde personoplysninger fx navne, adresser, telefonnumre eller personhenførbare oplysninger fx oplysninger som kan henføres til en specifik person fx en nabo eller en medarbejder i en myndighed. Såfremt sådanne oplysninger alligevel skulle forekomme, forbeholder Miljø- og Fødevareministeriet sig retten til at udelade oplysningerne af en sådan karakter før en eventuel offentliggørelse.

Miljø- og Fødevareministeriet forbeholder sig ligeledes retten til at slette injurierende udtalelser og lignende.

IT-værktøjet bruges til at indsende myndighedskvalitetssikrede oplysninger, mens mindretalsudtalelser fra vandrådene må indsendes til Miljø- og Fødevareministeriet særskilt og via kommunen. Udtalelser med samtykkeerklæringer og SMV indsendes via miljø- og fødevareministeriet.

Præsentationer af forslag til indsatsprogrammer mv. kan dog printes eller via projektor eller tilsvarende fremvises for vandråd, kommunalbestyrelsen m.fl.

5.2 Vandrådenes organisering og rolle

Der kan oprettes lokale vandråd i hvert hovedvandopland. Vandrådet rådgiver kommunerne i hovedvandoplandet om udarbejdelse af forslag til indsatsprogram for vandløbsindsatser. Vandråd oprettes kun på lokalt initiativ. Det er tilstrækkeligt, at blot én forening eller organisation, som opfylder lovens krav om at kunne være medlem, beder en kommune om, at der oprettes et vandråd i hovedvandoplandet.

De foreninger og organisationer, der ifølge lov om vandplanlægning kan være repræsenteret, er;

- relevante landsdækkende erhvervsorganisationer
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis formål er beskyttelse af natur og miljø, eller som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser
- lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål eller i øvrigt er knyttet til interesser forbundet med beskyttelse og benyttelse af vand.

Lovens forarbejder nævner som eksempler på relevante erhvervsorganisationer Landbrug & Fødevarer, Bæredygtigt Landbrug, Dansk Akvakultur, Danske Vandløb, Dansk Industri og DANVA. Som eksempler på landsdækkende grønne organisationer er nævnt Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Kano og Kajak Forbund og Friluftsrådet. Men også andre organisationer kan komme på tale.

De lokale foreninger og organisationer skal have et lokalt udspring og være selvstændige foreninger henholdsvis organisationer. Medlemmerne skal være repræsentanter for de relevante foreninger og organisationer. Privatpersoner kan ikke være medlem. Hver forening eller organisation kan kun være repræsenteret i det enkelte vandråd med ét medlem. Dette er for at undgå, at vandrådene bliver domineret af en enkelt eller ganske få organisationer. Der kan indstilles både et medlem og en suppleant. For at sikre, at vandrådene bliver arbejdsdygtige, kan der højst være 20 medlemmer i det enkelte råd.

Det skal tilstræbes, at der i rådet er en ligelig repræsentation af organisationer og foreninger, der varetager forskellige interesser i forbindelse med vandplanlægning. Hermed forstås som udgangspunkt en ligelig repræsentation af natur-, miljø- og friluftinteresser på den ene side og erhvervsinteresser på den anden side. Kravet om ligelig repræsentation gælder også, hvis rådet består af færre end 20 medlemmer.

Den kommune, der varetager sekretariatsbetjeningen af vandrådet og har ansvaret for at nedsætte vandrådet, skal påse dette. Kommunen træffer i samarbejde med de øvrige kommuner inden for hovedvandoplandet beslutning om, hvem der ikke kan være medlem i tilfælde af, at der er anmeldt mere end 20 medlemmer, eller der ikke er en ligelig repræsentation af interesser.

Vandrådet har en rådgivende rolle i relation til kommunernes arbejde med forslag til indsatsprogrammet. Vandrådene er ikke tillagt myndighedsbeføjelser og har ikke varetoret over de kommunale beslutninger. Det er kommunerne, der overordnet har ansvaret for at udarbejde forslaget. Ethvert medlem af vandrådet kan kræve, at sekretariatskommunen i forbindelse med fremsendelse til Miljø- og Fødevarerministeriet af det samlede forslag for hovedvandoplandet medsender en udtalelse til forslaget jf. BEK nr. 1060 af 22/10/2019 § 7. Dette forudsætter at sekretariatskommunen præsenterer det endelige forslag.

Kommunernes og vandrådenes bundne opgave vedrører forslag til indsatsprogrammets supplerende vandløbsforanstaltninger for tredje planperiode. Fokus bør derfor være på denne opgave, herunder navnlig hvilke vandløb/vandløbsstrækninger der skal gøre en indsats i, og hvilke indsatser der bør gennemføres for de enkelte prioriterede vandområder. Kommunerne og vandrådene kan dog selv beslutte at tage andre emner op til drøftelse.

Det er muligt for vandrådene i deres arbejde udover konkrete indsatser også at beskrive mere overordnede principper eller kriterier for, hvilke virkemidler der skal tages i anvendelse og hvor. Det kunne fx være et princip om, at frilægning af rørlagte vandløb gennem omdriftsarealer prioriteres lavere end andre virkemidler.

Vandrådets muligheder i IT-værktøjet:

Vandrådsmedlemmer får læseadgang til IT-værktøjet, herudover er der en kommuneprofil og en offentlig profil. Derudover vil rådet kunne udveksle oplysninger med hinanden via IT-værktøjet. Udvekslingen vil være tilgængelig for kommunen. Vandrådene har ydermere mulighed for at generere rapporter på kommune niveau og hovedvandoplandsniveau. Se mere om diverse muligheder i bilag 1.

6. Økonomi

Regeringen har besluttet at afsætte en foreløbig samlet økonomisk ramme til vandløbsindsatsen i tredje planperiode på 436,8 millioner kr. Dertil reserveres yderligere 114 mio. kr. til erstatninger. Den faktisk foreslåede ramme er således 550,8 mio. kr.

Det er Miljø- og Fødevareministeriets vurdering, at en ramme på 436,8 mio. kr. kan finansiere en indsats, der svarer til en forbedring af de fysiske forhold på 2.600 km vandløb og 250 stk. spærringsfjernelse ved en omkostningseffektiv anvendelse af virkemidlerne fra virkemiddelkataloget. Hertil kommer dog, at fjernelse af en række spærringer og okkerindsatser sandsynligvis vil have positiv virkning på større vandløbsstrækninger udover de ca. 2.600 km. Dette kan dog ikke kvantificeres nærmere.

Det understreges igen, at der er forventning om en omkostningseffektiv tilgang til arbejdet. Kommune og vandrådsopgave er at planlægge indsatserne inden for den udstedte ramme, som lige som minimumsindsatserne er fordelt ud på hovedvandopland i forhold til indsatsbehovet.

Disse minimumsindsatser er, ligesom den økonomiske ramme, fordelt ud på hovedvandopland i forhold til indsatsbehovet.

7. Opsamling af leverancer for kommuner og vandråd

Nedenfor er angivet de væsentligste opsamlingspunkter i forhold til forventninger til kommunernes arbejde med forslag til den fysiske vandløbsindsats for indsatsprogrammet 2021-27.

- Forslagene skal holdes inden for den angivne økonomiske ramme for hvert hovedvandopland
- Forslagene skal som minimum sikre gennemførelse af det angivne indsatsniveau for hvert hovedvandopland
- Forslagene skal føre til forbedring af de fysiske forhold i et omfang, så de er forenelige med målopfyldelse i det pågældende vandområde
- Forslag for et vandområde kan omfatte flere tiltag (både strækningsbaserede og punktvis). Det er den fremtidige effekt af den samlede indsats, der skal sammenholdes med de nuværende påvirkninger af de fysiske forhold.
- Omkostningseffektiv tilgang ved udvælgelse af vandområder til indsats samt valget og doseringen af virkemidler mhp. at indsatsen bidrager til at sikre målopfyldelse.
- Virkemidlerne doseres i et vandområde i et omfang, så det sikres, at de fysiske forhold ikke længere er til hinder for, at der kan nå målopfyldelse i hele vandområdet
- Udover behov for fysisk indsats kan der også være andre faktorer der spiller ind i forhold til manglende målopfyldelse, fx spildevandspåvirkning. Opgaven for kommunerne er at sikre, at forslagene fører til forbedring af de fysiske forhold, så det ikke er de fysiske forhold, der hindrer målopfyldelsen.
- Spærringsindsatser forventes også at kunne forbedre tilstanden i andre vandområder. Der skal i IT værktøjet angives for hvilke vandløbsstrækninger disse indsatser forventes at forbedre tilstanden i.

Hvad skal leveres?

- Indberetning i IT værktøjet, jf. Bilag 1
- Udtalelser
- SMV

8. Bidrag til miljørapport/Særlig miljøvurdering (SMV)

Foruden forslaget til indsatsprogrammet udarbejder kommunerne, som også under vandråd 2014, bidrag til den miljørapport (SMV), som skal fremlægges efter reglerne i lov om miljøvurdering af planer og programmer. Efter miljøvurderingsloven skal der gennemføres en miljøvurdering og udarbejdes en miljørapport (SMV) for de fire vandområdeplaner (bekendtgørelserne om miljømål og indsatsprogrammer), da de antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

Inden arbejdet med at gennemføre miljøvurderingen af planforslaget og udarbejde miljørapporten skal berørte myndigheder på grundlag af planforslagets forventede indhold høres over, hvilket indhold og miljøparametre der bør indgå i miljøvurderingen og miljørapporten. Kommunerne er altid berørte myndigheder.

Miljø- og Fødevareministeriet skal i miljørapporten på grundlag af planforslagernes indhold og ud fra aktuel viden beskrive og vurdere de forhold, som kræves efter miljøvurderingsloven. Det er blandt andet, hvor dette er relevant, den sandsynlige væsentlige indvirkning af indsatserne på fx den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, fauna, flora, jordbund, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser, samt arkitektonisk og arkæologisk arv og det indbyrdes forhold mellem disse faktorer.

Denne proces er sædvanlig i forhold til SMV-reglerne.

Lov om vandplanlægning indeholder herudover i § 22 en regel om, at kommunerne i forbindelse med fremsendelse af deres forslag til indsatsprogram for hovedvandoplandet også skal fremsende bidrag til miljørapporten.

Baggrunden for bestemmelsen er at give miljøministeren mulighed for at vurdere de miljømæssige konsekvenser af kommunernes forslag til indsatsprogram for hovedvandoplandet i forbindelse med udarbejdelse af den samlede bekendtgørelse om indsatsprogrammer.

I det omfang, at kommunernes forslag til indsatsprogram videreføres i ministeren udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer, vil oplysninger om de miljømæssige konsekvenser som følge heraf som udgangspunkt blive videreført i miljørapporterne.

Karakteren og omfanget af de bidrag til miljørapporten, som kommunerne skal udarbejde, bør derfor afhænge af de forslag til vandløbsindsatser, som kommunerne melder ind.

Det overordnede formål med miljøvurderingen og miljørapporten er at påvirke planprocessen, så planforslaget får indarbejdet det bedst mulige hensyn til miljøet. Miljø-

vurderingen som proces skal endvidere sikre det miljømæssigt bedste beslutningsgrundlag, idet der skabes et grundlag for høring af borgere og berørte myndigheder, der således får mulighed for at komme med bemærkninger til det samlede forslag til vandområdeplaner med henblik på, at bemærkningerne kan få indvirkning på den endelige vandområdeplan.

Til brug herfor fastlægger, beskriver og evaluerer miljørapporten den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet ved gennemførelsen af vandområdeplanerne frem til og med 2027.

9. Miljø og Fødevareministeriets behandling af indkomne bidrag og videre proces

9.1 Miljø- og Fødevareministeriets behandling af bidrag

Senest den 22. september 2020 sender sekretariatskommunerne forslagene til indsatsprogrammer til Miljøstyrelsen via det indberetningsværktøj (IT-værktøj), der er omtalt i Bilag 1.

Med eventuelt fornødne justeringer indarbejder Miljø- og Fødevareministeriet forslagene til indsatsprogrammer for vandløb i de samlede udkast til ny bekendtgørelse om indsatsprogrammer (for vandløb, søer, kystvande og grundvandsforekomster i vandområdedistrikterne). Hvis der ikke modtages forslag til indsatsprogram fra et hovedvandopland, eller hvis et forslag ikke holder sig inden for de udmeldte rammer, udarbejdes et forslag til indsatsprogram for det pågældende område af miljøministeren.

9.2 Videre proces

Den foreslåede økonomiske ramme forventes at kunne håndtere et indsatsbehov på 2.600 km vandløb i tredje vandplanperiode, og adresserer således ikke det fulde bruttoindsatsbehov. Regeringen vil således skulle tages stilling til evt. anvendelse af undtagelsesbestemmelser, i efteråret 2020, når bidragene fra kommuner og vandråd kendes, og der kan foretages en samlet prioritering af indsatserne i samspil med øvrige initiativer, herunder kvælstof-, klima- og naturindsatser. Synergieffekter af foreslåede vandløbsindsatser vil ligeledes kunne indgå i forbindelse med øvrige initiativer.

Såvel udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer som udkast til bekendtgørelse om miljømål skal senest den 22. december 2020 sendes i offentlig høring i seks måneder.

Efter behandling af eventuelle ændringsforslag til udkast til bekendtgørelser modtaget i den offentlige høring udarbejder Miljø- og Fødevareministeriet de endelige bekendtgørelser. Bekendtgørelserne skal, eventuelt efter en fornyet politisk behandling i regeringen, underskrives af miljøministeren. Bekendtgørelserne skal træde i kraft senest den 22. december 2021, fra hvilken dato også vandområdeplanerne skal offentliggøres.

Hvis der efter bekendtgørelsens ikrafttræden er behov for at ændre fastlagte miljømål eller indsatser, fx på grund af ny viden, skal udkast til ændring af bekendtgørelserne i offentlig høring i mindst 8 uger, før ændringerne kan fastsættes. I særlige tilfælde kan fristen dog fraviges. Det bemærkes i den forbindelse, at der i bekendtgørelsen om indsatsprogrammer kan fastsættes regler om, hvornår fastlagte indsatser kan erstattes af andre dokumenterbart lige så miljø- og omkostningseffektive indsatser (uden at ændre bekendtgørelsen).

Bilag 1. IT-vejledning til indberetning af forslag til indsatser vedrørende indsatsprogram for vandområdeplaner 2021-2027

Miljø- og Fødevareministeriet stiller et IT-værktøj til rådighed for kommuner og vandråds arbejde med prioritering af indsatser i vandløb. IT-værktøjet skal samtidig anvendes til indberetning fra kommunerne af resultatet af arbejdet med prioritering af indsatser.

På Miljøministeriets WebGIS-kort ”Forslag til indsatsprogram for vandområdeplaner 2021-2027” vises de vandområder til, hvilke kommunerne kan afgive forslag til indsatsprogrammet. Der kan kun afgives forslag og bemærkninger til vandområder, hvor der er risiko for manglende målopfyldelse, jf. afsnit 3.1 ovenfor, samt forslag til fjernelse af spærringer og placering af sandfang og okkerrensaneanlæg.

I IT-værktøjet er der desuden vist hvilke virkemidler, der kan vælges imellem inden for den fastsatte økonomiske ramme. De overordnede økonomiske omkostninger ved anvendelse af virkemidlerne er angivet.

Endelig er angivet en række støttelag og -funktioner, der er relevante i forbindelse med arbejdet og indberetningen.

IT-værktøjet er tilgængeligt for alle; betydende at kommuner, vandrådsmedlemmer og offentligheden alle har adgang til at se de data, der fremgår af værktøjet. Det er dog kun kommunerne, der kan editere i værktøjet, idet kommunerne er ansvarlige for indberetning til Miljø- og Fødevareministeriet.

De tre profiltyper er Kommuneprofil, vandrådsprofil og offentlig profil.

Kommuneprofilen.

- Denne har redigeringsstilladelse, og betyder at de kan udvælge virkemidler/indsatser og gemme ændringer, godkende osv. –altså sker den reelle indberetning gennem disse profiler.
- Generering af rapporter over indsatser indenfor kommuner og hovedvandopland
- Downloade temaer.
- Uploade egne temaer
- Skrive bemærkninger til Miljøstyrelsen.
- Se udveksling af oplysninger både på tværs af kommuneprofiler og på tværs af vandrådsprofiler.

Vandrådsprofil:

- Læseadgang til de samme funktioner som kommuneprofilerne – bortset fra kommunernes indbyrdes udveksling af oplysninger.
- Mulighed for at afprøve forskellige virkemidler, se priser, budget og hvad kommunerne har skrevet af bemærkninger til Miljøstyrelsen – bortset fra muligheden for at gemme og indberette.
- Generering af rapporter over indsatser indenfor kommuner og hovedvandopland
- De kan uploade egne temaer
- Udveksle oplysninger med andre vandrådsprofiler

Offentlig profil

- Læseadgang til alle data i de inkluderede temaer. Tilsvarende hvad offentligheden kan se gennem miljøGIS
- Det er ikke muligt at have læse-/redigeringsrettigheder til indberetningsfunktioner (specifikke indberetninger, virkemidler og priser), bemærkninger til Miljøstyrelsen, udveksling af oplysninger, at godkende, generere rapporter, download af temaer, upload af egne temaer

IT-værktøjet for kommuneprofiler kan findes via linket:

http://miljoegis3.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2019_indsatser_indberetninger

IT-værktøjet for vandrådsprofiler kan findes via linket:

http://miljoegis3.mim.dk/cbkort?&profile=vandrammedirektiv2019_indsatser_indberetninger_vandraad

IT-værktøjet for offentligheden kan findes via linket:

http://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv2019_indsatser_grunddata

Når vandrådene er nedsat sendes navne og mailadresser på rådsmedlemmer til Miljøstyrelsen. Styrelsen opretter brugernavn og koder til kommuner og vandråd. Disse oplysninger distribueres til vandrådsmedlemmer og kommuner via sekretariatskommunerne. Derudover er der en offentlig profil, som kan bruges til at orientere sig med i IT-værktøjet.

Følgende internetbrowsere anbefales:

- Internet Explorer 8, 9 og 11
- Google Chrome
- Mozilla Firefox

Nedenfor er i punktform givet en teknisk vejledning til værktøjet:

Find hovedopland, kommune eller vandområde:

Vælg Indhold

Find vandløb på kort:

Find det punkt på kortet, som du er interesseret i ved at zoome ind. Se beskrivelse i kolonnen til højre.

Frem søg vandområde/spærring:

1. For at fremsøge et specifikt vandområde eller spærring, skal man starte med at klikke på knappen "Find et vandområde"

2. Klik på den type du ønsker at fremsøge; vandområde eller spærring.

3. Indtast vandområdets eller spærringens ID-nummer, og vælg derefter det ønskede vandområde/spærring på listen der genereres under indtastningen.

- Musens scroll-hjul foretager trinvis zoom til prædefinerede størrelsesforhold.
- Zoom ind via et rektangel på kortet ved at benytte "shift"-tasten og venstre museknap.
- Zoom ind på det ønskede område – derved kan du ramme punktet for den ændring, du ønsker at indberette.
- Der er mulighed for at fremsøge et vandområde eller spærring via det tilhørende ID-nummer. Der vil ved denne funktion blive zoomet til det fremsøgte vandområde/spærring.

Orienter dig til en start ved at åbne kategorierne til venstre for kortet.

Tænd det tema, som du ønsker at afgive en indberetning til under kategorien "VP3 – Foreslåede Indsatser". Der kan indberettes indsatser til spærringer og rørlægninger eller vandområder gennem de to temaer af samme navn (1). Både ordinære og øvrige indsatser indberettes gennem disse temaer.

De to temaer, "Øvrige spærringer og rørlægninger" og "Øvrige vandområder" benyttes ikke til indberetning, men viser hvor der er indberettet øvrige indsatser. Se mere om øvrige indsatser i Bilag 2.

VP3 - Foreslåede indsatser	0/4
Spærringer og rørlægninger	1
Vandområder	
Øvrige spærringer og rørlægninger	
Øvrige vandområder	
Valgte virkemidler	0/16
VP2 - Indsatsprogram	0/15
Øvrige støtteemaer	0/17
VP3 - Vandrådspakke	0/24
Udveksling af oplysninger	0/8
Til print, indsatskort vist uden id	0/4
Download	0/2
Adm. grænser	0/8
Ortofoto	0/32
Historiske baggrundskort (SDFE)	0/5
Baggrundskort	1/9

Forslag til indsatsprogram til VP3

Indberetning af indsatser, herunder økonomisk opsummering

Når kommunen, efter rådgivning fra vandråd, har prioriteret, at der skal ske en indsats i et givet vandområde

eller en given spærring, kan denne prioritering indberettes på følgende måde:

1. Vælg knappen "Indberetning" i menuen øverst på siden.

2. Vælg herefter "VP3 - Vandområder".

3. En indberetningsboks kommer frem. Klik herefter på det ønskede vandområde på kortet. Det valgte vandområde fremstår med gul markering. Indberetningsboksen kan med fordel minimeres for lettere at kunne udvælge et vandområde på kortet.

4. Skift indsatskommune for vandområdet i drop-down menuen, hvis det valgte vandområde ikke har den korrekte kommunetilknytning. Ved indberetning skal den tilknyttede kommune matche den kommuneprofil man er logget ind som.

5. Under menuen "mulige virkemidler" vælges virkemidler, som ønskes anvendt på det valgte vandområde ved at klikke med venstre musetast. Et virkemiddel er valgt, når det vises under menuen "valgte virkemidler" og kan fravælges igen ved at klikke på virkemidlet eller anvende "<" og ">" knapperne.

6. Vælg i procent eller i stk., hvor meget hvert virkemiddel skal dose-res for det valgte vandområde, samt om udgifterne for indsatserne skønnes som lave, mellem eller høje. Herefter fremgår prisen for hvert enkelt virkemiddel samt den samlede sum for vandområdet. Den viste præcis kan variere minimalt fra produktet mellem vist vandområde længde og enhedspris, og skyldes bagvedliggende afrundinger.

VP3 Indsatser - Horsens Fjord, Vandområde: ø5349, Længde: 1.11 km

Måt: Gt, Tilstand: Dt, karakterisering: N, Typologi: 1

Valg af virkemidler

Zoom ind i kortet og klik på vandområdet (det valgte område fremstår med gul)

Det antages, at indsatskommunen for dette vandområde er: **4** Horsens (Skift kommunetilknytning)

Mulige virkemidler:	Valgte virkemidler:	%/stk	Udgiftsskøn pr. km./stk	Kroner
Større - Genslyngning	Større - Genslyngning	100	lav (44800)	49515
Mindre - Udlægning af groft materiale				
Mindre - Udlægning af groft mat + træplant				
Mindre - Udskitning af bundmateriale				
Mindre - Etablering af træer				
Sum				49515 kr

Der er indtil nu indberettet indsats for hovedvandoplandet: **7**

0 km ud af minimumsindsatsen på 57 km.
0 fjernelse af spærringer ud af minimum 5 stk.
I alt indsatser svarende til 0 kr. af 9.241.000 kr. for hovedvandoplandet.
I alt indsatser svarende til 0 kr. af 9.241.000 kr. for Horsens kommune i hovedvandoplandet Horsens Fjord.
Restbeleb for hovedvandoplandets økonomiske ramme: 9.241.000 kr.

Bemærkning til MST: **8**

▲ Kommuneudveksling af oplysninger **9**

Tidligere poster:

i-knap med rapport **10**

7. Her ses informationer omkring indsatsrammen for hovedvandoplandet samt det økonomiske forbrug på indberetninger for både kommune og hovedvandopland.

8. Skriv evt. bemærkninger til MST. Hele indberetningen inkl. bemærkninger indsendes ved at vælge knappen "Gem". Herefter vil det valgte vandområde skifte signatur på kortet og det vil være muligt at udpege et nyt vandområde på kortet. Bemærkninger kan maksimalt være 254 tegn.

9. Der er mulighed for at udveksle oplysninger med andre kommuner i "Kommune udveksling af oplysninger". Beskeder sendes ved at vælge knappen "Send". Beskedhistorikken kan ses under feltet. Kommunerne kan udveksle oplysninger mellem hinanden eksempelvis i forbindelse med deres koordinering af grænsevandløb. Kommuneudveksling af oplysninger er kun tilgængelig for kommunerne.

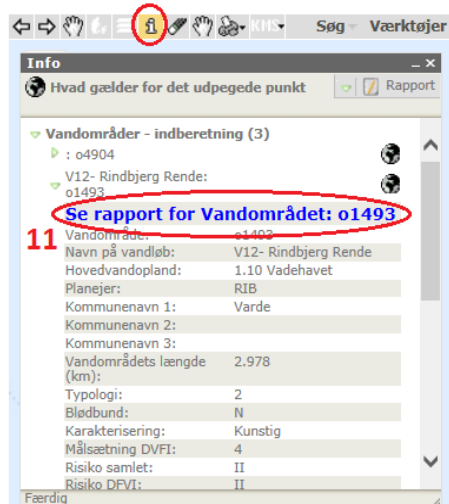
Det vil også være muligt for vandrådsmedlemmer at udveksle oplysninger via "vandrådsudveksling af oplysninger". Vandrådsudveksling af oplysninger er synlig både for vandrådsmedlemmer og kommuner.

Funktionen for udvekslinger af oplysninger kan foldes ind og ud ved at klikke på pilen øverst i den pågældende rude.

10. Vælg knappen "i-knap med rapport" for at se den bagvedliggende information til det valgte vandområde. Dette svarer til at vælge "i-knappen" i menuen øverst.

11. En boks kommer frem. Klik på den blå tekst "Se rapport" for at se en rapport over det indtastede indsatsprogram.

(10)

13. Vælges virkemidlet "Okkeranlæg" til et vandområde, skal den positive effekt, dette må forventes at afstedkomme, samtidig indberettes for alle berørte vandområder, der er i risiko for manglende målopfyldelse nedstrøms for okkeranlægget. Dette gøres ved – for hvert enkelt vandområde, der berøres positivt - at vælge effekten "Pos. effekt ved okkeranlæg" i indberetningsboksen. Denne effekt kan indberettes på de vandområder, hvor det forventes at opnå en positiv effekt ved gennemførelse af indsatsen.

Den samme procedure er gældende for virkemidlet "positiv effekt ved spærringsfjernelse". Denne effekt vil automatisk blive pålagt det vandområde den fjernede spærring befinder sig i, men skal manuelt påføres opstrøms og nedstrøms strækninger.

Fortrydes virkemidlet "okkeranlæg (i stk)" skal effekten "Pos. effekt ved okkeranlæg" på tilsvarende måde fjernes fra alle berørte vandområder igen.

14. Til kontrol af dette kan du anvende et hjælpe GIS-lag. Se i "Valgte virkemidler" til venstre for kortet og vælg temaet "Kontrol af okkeranlæg og positiv effekt heraf". Dette lag viser alle indberettede "okkeranlæg" og "pos. Effekt ved okkeranlæg" og

VP3 Indsætter - Horsens Fjord, Vandområde: o5349, Længde: 1.11 km

Mål: Gt, Tilstand: Dt, karakterisering: N, Typologi: 1

Valg af virkemidler

Zoom ind i kortet og klik på vandområdet (det valgte område fremstår med gul)

Det antages, at indsatskommunen for dette vandområde er: Horsens (Skift kommunetilknytning)

Mulige virkemidler:	Valgte virkemidler:	%/stk	Udgiftsskøn pr. km./stk	Kroner
Mindre - Etablering af træer				
Mindre - Hævning af vandløbsbunden				
Punkt - Etablering af sandfang				
Positiv effekt af okkeranlæg				
Positiv effekt ved spærringsfjernelse				
			Sum	0 kr

Der er indtil nu indberettet indsats for hovedvandoplandet:
0 km ud af minimumsindsatsen på 57 km.
0 fjernelse af spærringer ud af minimum 5 stk.
I alt indsætter svarende til 0 kr. af 9.241.000 kr. for hovedvandoplandet.
I alt indsætter svarende til 0 kr. af 9.241.000 kr. for Horsens kommune i hovedvandoplandet Horsens Fjord.
Restbeløb for hovedvandoplandets økonomiske ramme: 9.241.000 kr.

Bemærkning til MST:

Annulér Slet Gem

▲ Kommuneudveksling af oplysninger

Tidligere poster:

Send

I-knap med rapport

kan derfor bruges til, at kontrollere om alle de gældende indsatser er blevet indberettet eller fjernet.

Fjern spærring

1. Vælg knappen "Indberetning" i menuen øverst.

2. Vælg herefter knappen "VP3 - Fjern spærring".

3. En indberetningsboks kommer frem. Klik på den spærring på kortet, som ønskes fjernet. Den valgte spærring fremstår med gul markering. Indberetningsboksen kan med fordel minimeres for lettere at kunne udvælge en spærring på kortet.

4. Skift indsatskommune i drop-down menuen, hvis det ikke er den korrekte kommunetilknytning. Ved indberetning skal den tilknyttede kommune matche den kommune-profil man er logget ind som.

5. Under drop-down menuen "Fjernet spærring" vælges det virkemiddel, som ønskes anvendt på den valgte spærring.

I tilfælde af at kommune ønsker at oplyse, at spærringen ikke eksisterer, vælges muligheden "Eksisterer ikke".

6. I tilfælde af at indsatser relateret til åbning af rørlagte vandområder ønskes indberettet, bedes kommunen oplyse rørlængden. Markeret

med 6 ses den rørlængde, som MST har registreret. Hvis kommunen ikke er enig, bedes de skrive den rigtige rørlængde i det editerbare felt - denne længde vil nu benyttes til at udregne prisen på indsatsen. Hvis kommunen er enig i den oplyste længde, efterlades dette felt urørt.

7. Vælg under drop-down menuen "Udgiftsskøn" et af de tre niveauer for udgiftsskøn for det valgte virkemiddel. Prisen vil fremgå i boksen til højre.

8. Her ses informationer omkring indsatsrammen for hovedvandoplandet samt det økonomiske forbrug på indberetninger for både kommune og hovedvandopland.

9. Skriv evt. bemærkninger til MST. Hele indberetningen inkl. bemærkninger indsendes ved at vælge knappen "Gem". Herefter vil den valgte spærring skifte signatur på kortet, og det vil være muligt at udpege en ny spærring på kortet, som ønskes fjernet. Bemærkninger kan maksimalt være 254 tegn.

10. Det er muligt at udveksle oplysninger med andre kommuner. Beskeder sendes ved at vælge knappen "Send". Beskedhistorikken kan ses under feltet. Kommunerne kan udveksle oplysninger mellem hinanden eksempelvis i forbindelse med deres koordinering af grænsevandløb.

"Kommuneudveksling af oplysninger" er kun tilgængelig for kommunerne.

Der vil mellem vandradsprofiler også være mulighed for at udveksle oplysninger indbyrdes på vandområdeniveau. Kommuneprofiler vil have mulighed for at se vandrådenes udveksling af oplysninger. Funktionen for udvekslinger af oplysninger kan foldes ind og ud ved at klikke på pilen øverst i den pågældende rude.

11. Vælg knappen ”i-knap med rapport” for at se den bagvedliggende information til den valgte spærring, se ovenfor.

Ved indberetning af en spærringsfjernelse, vil det tilhørende vandområde automatisk blive påført virkemidlet ”pos. effekt ved spærringsfjernelse”, i indberetningsvinduet for vandområder. Hvis det vurderes at der er en positiv effekt i tilstødende vandområder, skal dette manuelt indtastes for alle gældende strækninger.

Se samlerapporter

1. Vælg knappen ”Rapporter” i menuen øverst.

2. Vælg herefter knappen ”VP3 – Se samlerapporter”.

En rapportboks kommer frem. Hvis en rapport ikke ønskes genereret, kan vindues lukkes ned ved at klikke på det lille kryds.

3. For at se en kommunes indberetninger inden for et specifikt hovedvandopland vælges hovedvandopland og kommunen i deres respektive drop-down menuer. Vælg herefter knappen ”Kommune rapport” for at generere en rapport.

4. For at se alle indberetninger for et hovedvandopland, på tværs af kommuner, vælges hovedvandopland i drop-down menuen. Vælg herefter knappen ”Hovedoplandsrapport” for at generere en rapport.

5. For at se alle kommunens indberetninger vælges kommunen i drop-down menuen. Vælg herefter knappen ”Hele Kommunerapport” for at generere en rapport

The screenshot shows the 'Rapporter' menu in the top right corner of the application. The menu is open, showing options: 'VP3 - Se samlerapporter', 'Øvrige. - Se samlerapporter', 'Kommuneudveksling af oplysninger-samlet', and 'Vandrådsudveksling af oplysninger-samlet'. The 'VP3 - Se samlerapporter' option is highlighted with a red box and the number '2'. The 'Rapporter' menu item itself is also highlighted with a red box and the number '1'. Below the menu, a dialog box titled 'Rapporter til kommune og hovedvandopland' is open. It contains three sections, each with a red box and a number:

- 3** **Kommune rapport:** Kommunens indberetninger INDENFOR ét hovedvandopland (Vælg Hovedvandoplandet og kommunen for rapporten). Hovedvandopland: Bornholm. Kommune: Albertslund. Hovedopland-Kommunerapport.
- 4** **Hovedvandoplands rapport:** Alle indberetninger for hovedvandoplandet (Vælg Hovedvandoplandet for rapporten). Hovedvandopland: Bornholm. Hovedoplandsrapport.
- 5** **Hele Kommune rapport:** Alle kommunens indberetninger (Vælg kommunen for rapporten). Kommune: Albertslund. Hele Kommunerapport.

Endelig godkendelse af kommunale indberetninger

1. Vælg knappen "Indberetning" i menuen øverst.

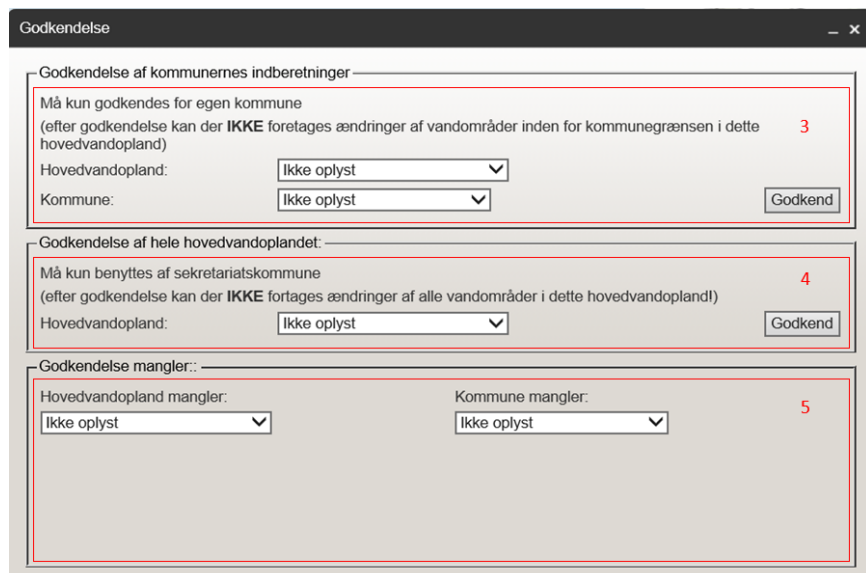
2. Vælg herefter knappen "VP3 - Godkendelse".

3. For at godkende de indberetningerne kommunerne har foretaget, vælges først "Hovedvandopland", og dernæst vælges "Kommune" i deres respektive drop-down menuer. Vælg knappen "Godkend". Herefter vises et nyt vindue, hvor knappen "OK" vælges for endeligt at bekræfte hovedvandoplandet. Godkendelsen kan kun ske for egen kommune. Efter godkendelsen kan der ikke foretages ændringer af vandområder i denne kommune.

4. For at godkende indberetninger i hele hovedvandoplandet vælges "Hovedvandopland" i drop-down menuen. Vælg knappen "Godkend". Herefter vises et nyt vindue, hvor knappen "OK" vælges for endeligt at bekræfte hele hovedvandoplandet. Godkendelsen kan kun benyttes af sekretariatskommunen. Efter godkendelsen kan der ikke foretages ændringer af vandområder i dette hovedvandopland.

5. For at kontrollere om eventuelle godkendelser udestår, vælger man henholdsvis den pågældende kommune eller hovedvandopland, som man ønsker oplysninger på. Herved genereres en liste nedenfor som viser de hovedvandoplande en kommune mangler at godkende for eller

de kommuner, der mangler at godkende indenfor et hovedvandopland.

I nødstilfælde kan en godkendelse annulleres ved at kontakte Miljøstyrelsen, Mette Nyman eller Kris-Emil M. Jørgensen på henholdsvis tlf.: (+45) 20 75 64 67 eller (+45) 22 19 65 07.

Mail-advisering

1. Vælg knappen "Indberetning" i menuen øverst.

2. Vælg herefter knappen "Mail-advisering"

3. Herefter vælges der om man vil aktivere mailadvisering for oplysningsudveksling inden for en kommune eller et hovedvandopland (kun vandrådsbrugere)

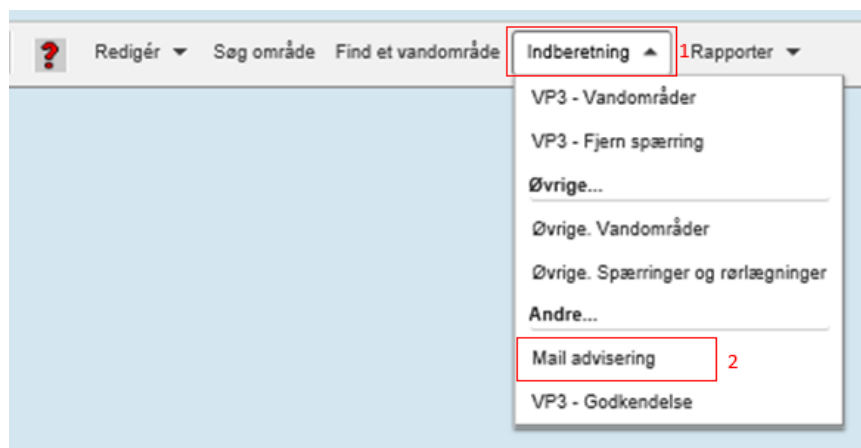
4. I drop-down menuen vælges den specifikke kommune eller hovedvandopland man ønsker mailadvisering fra.

5. Til sidst indtastes mailadressen, hvortil adviseringerne skal tilsendes og der trykkes "Gem".

6. Hvis adviseringsmails ikke længere ønskes, gennemgås samme proces som ved tilmelding, men før der trykkes gem, klikker man på den lille boks 'frameld' til. Herefter er mail-advisering deaktiveret.

Adviseringsmails vil indeholde den nye besked, samt et link der vil åbne værktøj og lede til det relevante vandområde/spærring.

Adviseringsmails kan kun abonneres i forhold til tilhørende kommunikationsgruppe. Vandrådsmedlemmer vil derfor kun have mulighed for at få notifikationer når andre vandrådsmedlemmer kommenterer på et vandområde. De vil derfor ikke få besked når kommune profiler kommunikerer indbyrdes.

VMS-tjeneste

Hvis det ønskes at få adgang til data som WMS-tjeneste anvendes URL-adressen til højre herfor.

miljoegis.mim.dk/wms?service=WMS&servicename=vandrammedirektiv2019_indsatser_indberetninger_wms&request=GetCapabilities

Sørg for at kopiere hele linket

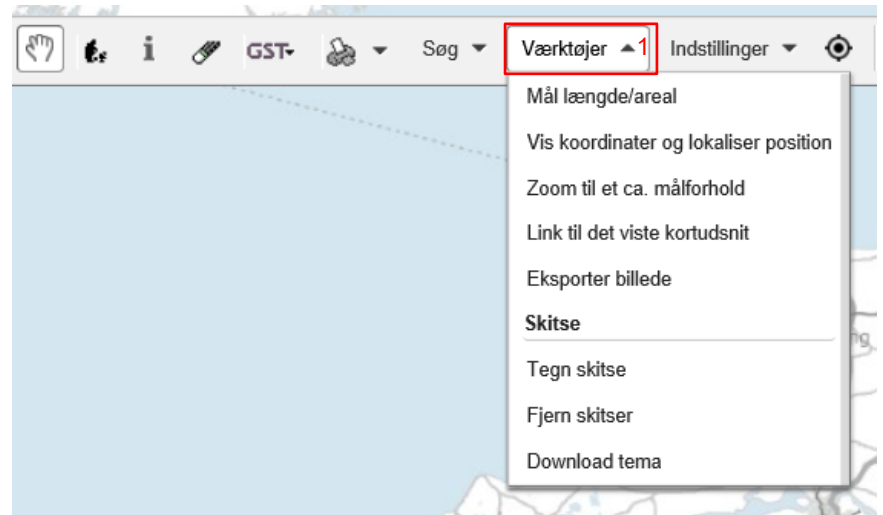
Download af GIS-temaer

1. Klik på "Værktøjer" i menuen øverst og vælg "Download".

2. Vælg ønskede format.

3. vælg ønskede tema til download

4. Specificer det ønskede kortudsnit, ved at klikke på "vælg kortudsnit", og zoom/panorer derefter i kortet, til det ønskede område. Tryk til sidst på "viste kortudsnit" for at downloade.

Download

Vælg og download område
Markér hvilket format samt hvilke temaer der ønskes downloadet i. Du kan vælge mellem at hente data for det viste kortudsnit eller vælge et andet kortudsnit.

Vælg format
ESRI Shapefile (ogr2ogr) 2

Vælg geografisk referencesystem (SRS)
Original SRS (epsg:25832)

Klip geometrier til det valgte kortudsnit

Vælg temaer 3

Vælg alle

VP3 - Indsatser

Spærringer og rørlægninger
 Vandområder
 Øvrige spærringer og rørlægninger
 Øvrige vandområder

VP3 - Vandrådspakke

Vandområder

Afgrænsning, Vandløb
 Spærringer i vandløb. Bruttoliste

Download

Kommunernes valgte indsatser for spærringer og rørlægninger samlet
 Kommunernes valgte indsatser for vandområder samlet

Viste kortudsnit Vælg kortudsnit 4

Upload af egen data

1. For at uploade egen GIS-data starter man med at klikke på den markerede knap

2. Et nyt vindue åbner. Heri skal man udfylde 2 felter; en navngivning af brugertemaet samt en beskrivelse.

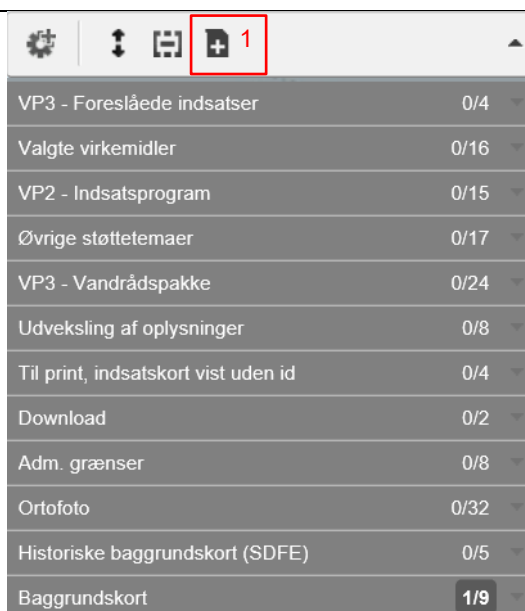
3. Når navngivning og beskrivelse er udfyldt, klikker man på knappen "Importér data fra fil".

4. Et nyt vindue åbner. Hernæst, klikker man inden for det markerede felt markeret som "4" (som åbner et stifindervindue, hvorved man vælger de ønskede filer.), eller trækker filerne over. Det er vigtigt, at man vælger alle de relevante filer. Følgende formater kan bruges; (shp, shx, dbf, prj og qpj) eller (MAP, TAB, ID og DAT).

5. De valgte filer kan nu ses i det markerede felt markeret med "5".

6. Når man er færdig med at vælge de ønskede filer, trykkes på knappen "Næste >". Dette åbner et vindue, hvori man trykker "Udfør".

7. Til sidst vil det brugerimporterede tema blive tilføjet under den nye fane "Mine temaer". Her kan det aktiveres og benyttes som de andre oprindelige temaer. Egne temaer kan kun ses af den tilhørende profil, og er at finde under hele indberetningsperioden

VP3 - Foreslåede indsatser	0/4
Valgte virkemidler	0/16
VP2 - Indsatsprogram	0/15
Øvrige støttetemaer	0/17
VP3 - Vandrådspakke	0/24
Udveksling af oplysninger	0/8
Til print, indsatskort vist uden id	0/4
Download	0/2
Adm. grænser	0/8
Ortofoto	0/32
Historiske baggrundskort (SDFE)	0/5
Baggrundskort	1/9

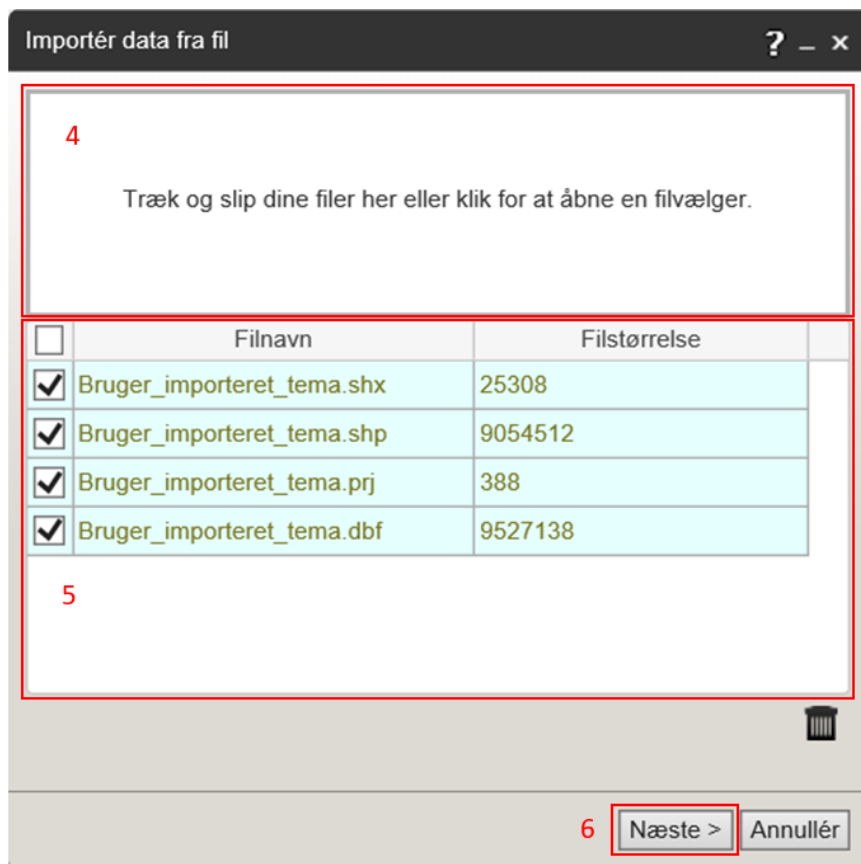

Opret brugertema

Temanavn 2

Beskrivelse af tema

3

Importér data fra fil

4

Træk og slip dine filer her eller klik for at åbne en filvælger.

☐	Filnavn	Filstørrelse
☒	Bruger_importeret_tema.shx	25308
☒	Bruger_importeret_tema.shp	9054512
☒	Bruger_importeret_tema.prj	388
☒	Bruger_importeret_tema.dbf	9527138

5

6

	<div style="background-color: #444; color: white; padding: 2px;">Mine temaer 1/1 ▾</div> <div style="border: 2px solid red; padding: 2px;">Bruger Importeret tema 7 ▾ </div> <div style="background-color: #444; color: white; padding: 2px;">VP3 - Foreslåede indsatser 0/4 ▾</div> <div style="background-color: #444; color: white; padding: 2px;">Valgte virkemidler 0/16 ▾</div> <div style="background-color: #444; color: white; padding: 2px;">VP2 - Indsatsprogram 0/15 ▾</div> <div style="background-color: #444; color: white; padding: 2px;">Øvrige støtte temaer 0/17 ▾</div> <div style="background-color: #444; color: white; padding: 2px;">VP3 - Vandrådspakke 0/24 ▾</div> <div style="background-color: #444; color: white; padding: 2px;">Udveksling af oplysninger 0/8 ▾</div> <div style="background-color: #444; color: white; padding: 2px;">Til print, indsatskort vist uden id 0/4 ▾</div> <div style="background-color: #444; color: white; padding: 2px;">Download 0/2 ▾</div> <div style="background-color: #444; color: white; padding: 2px;">Adm. grænser 0/8 ▾</div> <div style="background-color: #444; color: white; padding: 2px;">Ortofoto 0/32 ▾</div> <div style="background-color: #444; color: white; padding: 2px;">Historiske baggrundskort (SDFE) 0/5 ▾</div> <div style="background-color: #444; color: white; padding: 2px;">Baggrundskort 1/9 ▾</div>
--	---

Bilag 2. Teknisk vejledning til ”øvrige indsatser”

Kommunerne vil have mulighed for – ud over at foreslå indsatser svarende til den udmeldte økonomiske ramme for hovedvandoplandet – at foreslå ”øvrige indsatser” til gennemførelse i tredje vandplanperiode. Sådanne forslag, der angives med særskilt markering i IT-værktøjet, vil indgå i regeringens overvejelser om det endelige indsatsniveau og økonomiske ramme for vandløbsindsatsen. Den endelige vandløbsindsats fastlægges, når den samlede indsats på alle områder for tredje vandplanperiode kendes. Du kan læse mere om de ”øvrige indsatser” under kapitel 4.7.

Indmelding af forslag til ”øvrige indsatser” forgår på samme måde som indmelding af forslag til indsatsprogram, men tilgås via to nye menupunkter i IT-værktøjet.

Øvrige indsatser

- 1. Vælg knappen ”Indberetning” i menuen øverst.**
- 2. Vælg herefter ”Øvrige vandområder”.**
- 3. En indberetningsboks kommer frem. Klik herefter på det ønskede vandområde på kortet. Det valgte vandområde fremstår med gul markering. Indberetningsboksen kan med fordel minimeres for lettere at kunne udvælge et vandområde på kortet. Kun vandområder, hvor der ingen indberetning er foretaget, bør vælges.**
- 4. Skift indsatskommune for vandområdet i drop-down menuen, hvis det valgte vandområde ikke har den korrekte kommunetilknytning. Ved indberetning skal den tilknyttede kommune matche den kommuneprofil man er logget ind som.**
- 5. Under menuen ”Mulige virkemidler” vælges virkemidler, som ønskes anvendt på det valgte vandområde ved at dobbeltklikke med venstre musetast. Et virkemiddel er valgt, når det vises under menuen ”Valgte virkemidler”, og kan fravælges igen ved at dobbeltklikke på virkemidlet eller anvende ”<” og ”>” knapperne.**

The screenshot shows the 'Øvrige indsatser' interface. At the top, there is a navigation bar with a question mark icon, 'Redigér', 'Søg område', 'Find et vandområde', 'Indberetning' (highlighted with a red box and a '1'), and 'Rapporter'. Below this is a dropdown menu with the following items: 'VP3 - Vandområder', 'VP3 - Fjern spærring', 'Øvrige...', 'Øvrige. Vandområder' (highlighted with a red box and a '2'), 'Øvrige. Spærringer og rørlægninger', 'Andre...', 'Mail advisering', and 'VP3 - Godkendelse'.

6. Vælg i procent eller i stk., hvor meget hvert virkemiddel skal doseres for det valgte vandområde, samt om udgifterne for indsatser skønnes som værende lav, mellem eller høj. Herefter fremgår prisen for hvert enkelt virkemiddel samt den samlede sum.

7. I forbindelse med indberetning af forslag til øvrig indsats bedes kommunen angive, hvor højt den indmeldte øvrige indsats prioriteres via boksen (lav, mellem og høj).

8. Skriv evt. bemærkninger til MST. Hele indberetningen inkl. bemærkninger indsendes ved at vælge knappen "Gem". Herefter vil det valgte vandområde skifte signatur på kortet, og det vil være muligt at udpege et nyt vandområde på kortet. Bemærkninger kan maksimalt være 254 tegn.

9. Udveksl evt. oplysninger med andre kommuner. Beskeder sendes ved at vælge knappen "Send". Beskedhistorikken kan ses under feltet. Kommunerne kan udveksle oplysninger mellem hinanden eksempelvis i forbindelse med deres koordinering af grænsevandløb. Kommuneudveksling af oplysninger er kun tilgængelig for kommunerne.
Det vil også være muligt for vandrådsmedlemmer at udveksle oplysninger via "vandrådsudveksling af oplysninger". Vandrådsudveksling af oplysninger er synlig både for vandrådsmedlemmer og kommuner. Funktionen for udvekslinger af oplysninger kan foldes ind og ud ved at klikke på pilen øverst i den pågældende rude.

10. Vælg knappen "i-knap med rapport" for at se den bagvedliggende information til det valgte vandområde. Dette svarer til at vælge "i-knappen" i menuen øverst.

Øvrige Indsatser - Horsens Fjord, Vandområde: 05349, Længde: 1.11 km

Mål: Gt, Tilstand: Dt, karakterisering: N, Typologi: 1

Valg af virkemidler

Zoom ind i kortet og klik på vandområdet (det valgte område fremstår med gul)

Det antages, at indsatskommunen for dette vandområde er: **4** Horsens

Angiv vandområdets prioritet: **7** Høj (Skift kommunetilknnytning)

Mulige virkemidler:	Valgte virkemidler:	%/stk	Udgiftsskøn pr. km./stk	Kroner
Større - Genslyngning	Større - Genslyngning	100	lav (44800)	49515
Mindre - Udlægning af groft materiale				
Mindre - Udlægning af groft mat + træplantning				
Mindre - Udskiftning af bundmateriale				
Mindre - Etablering af træer				
	Sum			49515 kr

Bemærkning til MST:

8 [Annullér] [Slet] [Gem]

Kommuneudveksling af oplysninger

9 [Send]

Tidligere poster:

10 i-knap med rapport

--	--

Temabeskrivelse til teknisk vejledning

Herunder fremgår en af Tabel 1 en detaljeret beskrivelse af nogle af de temaer som indgår i IT-værktøjet.

Tabel 1: Detaljeret beskrivelse af temaer i IT-værktøjet

VP3 – Foreslåede indsatser	
Vandområder	Dette tema viser alle vandområder i risiko for manglende målopfyldelse, hvortil der kan indberettes ordinære og øvrige indsatser til gennemførelse i vandområdeplanerne 2021-2027. Vandområderne er illustreret med en farve, der beskriver deres status i processen: Ikke behandlet (rød), behandlet – ikke godkendt (gul), kommunegodkendt (lilla) og sekretariatsgodkendt (blå).
Spærringer og rørlægninger	Dette tema viser de spærringer og rørlægninger, der begrænser vandløbenes kontinuitet og derved mulighed for at opnå målopfyldelse. Temaet benyttes til at indberette ordinære og øvrige indsatser til gennemførelse i vandplanerne 2021-2027. De omtalte spærringer og rørlægninger illustreres med en farve, der beskriver deres status i processen: Ikke behandlet (rød), behandlet – ikke godkendt (gul), kommunegodkendt (lilla) og sekretariatsgodkendt (blå).
Øvrige Vandområder	Dette tema viser de vandområder, hvortil der er indberettet øvrige indsatser. Der er tale om øvrige indsatser, der indberettes til de vandområder, som kommunen ikke har vurderet kritiske nok til at blive udvalgt til ordinære indsatser, men som potentielt kan tilgodeses i tilfælde af mulig øget økonomi.
Øvrige spærringer og rørlægninger	Dette tema viser de spærringer og rørlægninger, hvortil der er indberettet øvrige indsatser. Der er tale om øvrige indsatser, der indberettes til de spærringer og rørlægning, , og som senere kan blive prioriteret i tilfælde af økonomisk overskud.
Valgte virkemidler	
Denne fane indeholder en række temaer, som hver især illustrerer hvilke vandområder, spærringer og rørlægninger et specifikt virkemiddel er indberettet på. De vandområder eller spærringer og rørlægninger, hvor et specifikt virkemiddel er indberettet, er illustreret med en farve, der beskriver deres status i processen: behandlet – ikke godkendt (gul), kommunegodkendt (lilla) og sekretariatsgodkendt (blå). De øvrige indsatser er ikke illustreret i disse temaer.	
VP2 - Indsatsprogram	
Denne fane indeholder en række indsats-specifikke temaer, som hver især illustrerer hvilke vandområder, spærringer og rørlægninger der er inkluderet under det vedtagne VP2-indsatsprogram for vandområdeplanerne 2015-2021 (VP2). Der findes kun temaer for de indsatser, fysiske eller spildevandsrelaterede, som blev inkluderet i indsatsprogrammet for VP2.	
Øvrige støttetemaer	
Vandløb der indgår i basis analysen	Dette tema viser alle de vandløb, som indgår i basisanalysen.
Ørredkort DTU	Ørredkortet er lavet af DTU Aqua og illustrerer resultaterne af deres fiskeundersøgelser i form af bestandstæthed samlet for ørred og laks. Temaet er delt op i store (firkanter) og små vandløb (cirkler), som hver især er illustreret med en farve, der beskriver tilstanden i vandområdet: høj (blå), god (grøn), moderat (gul), dårlig (orange) og dårlig – ingen yngel fundet (rød).
Miljøtilsagn vådområder og Miljøtilsagn øvrige	Temaerne viser alle de relevante, gældende tilsagn udstedt af Landbrugsstyrelsen. Temaet, Miljøtilsagn vådområder, indeholder tilsagnstyperne 50 og 55 omhandlende fastholdelse af vådområder. Temaet, Miljøtilsagn øvrige, indeholder tilsagnstyperne: 4, 5, 7, 8, 9, 50, 51, 54, 56, 57 og 64. Nærmere beskrivelse af tilsagnstyperne ses i nedenstående Tabel 2.

Risikoområder for oversvømmelse	Temaet viser resultaterne af kystdirektoratets oversvømmelsesdirektiv (2018). Der er vist 14 områder, som er vurderet til at være i høj risiko for oversvømmelse fra søer, vandløb, hav, fjorde og andre dele af søterritoriet.
Risiko for oversvømmelse fra hav / Risiko for oversvømmelse fra vandløb.	Temaet viser kystdirektoratets risikovurdering af oversvømmelse fra hav/vandløb. Vurderingen er delt op i 5 grader (1-5), hvor de højere tal signalerer en større risiko for oversvømmelse. Oversvømmelsesrisiko er en kombination af faren for oversvømmelsen (sandsynligheden for og omfanget af en oversvømmelse), og sårbarheden (potentielle negative følger for menneskers sundhed, miljø, kulturarv og økonomiske aktiviteter, der er forbundet med oversvømmelsen).
Fredede områder, forslag	Temaet viser områder, som er blevet forslået til fredning. Fredningen kan være af 4 forskellige typer: Arealfredning, kirkefredning, statsfredning og videnskabelige arealer. Fredninger har til formål at beskytte landskaber, natur og levesteder for dyr og planter og indeholder derfor bestemmelser om, hvad der er tilladt (byggeri, naturpleje, forbedring og offentlig adgang m.v.) inden for det fredede område. Det er kun Miljøstyrelsen, kommunerne og Danmarks Naturfredningsforening, som kan tage initiativ til fredning.
Fredede områder	Temaet viser alle de danske fredede områder, som ligger under naturbeskyttelsesloven. Disse fredninger er delt op i 4 typer: arealfredning, kirkefredning, statsfredning og videnskabelige arealer. Fredninger har til formål at beskytte landskaber, natur og levesteder for dyr og planter og indeholder derfor bestemmelser om, hvad der er tilladt (byggeri, naturpleje, forbedring og offentlig adgang m.v.) inden for det fredede område.
Beskyttede naturtyper	Dette tema viser de områder med beskyttede naturtyper (§3), som kommunerne har dataansvaret for. Naturbeskyttelsesloven værner naturtyperne mod ændringer i deres naturtilstand. Ønsker ejeren at foretage ændringer i et beskyttet naturareal, skal man søge om dispensation hos kommunen. De beskyttede § 3-naturtyper inkluderer; eng, hede, mose, overdrev, strandeng, sø og vandløb.
Natura 2000 områder	Dette tema viser den geografiske dækning af de i alt 257 udlagte Natura 2000-områder. Natura 2000-områder består af fuglebeskyttelsesområder, habitatområder og ramsarområder. Natura 2000-områderne er et netværk af beskyttede naturområder i EU, og har til formål at bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Inden for de udpegede områder gælder særlige retningslinjer for at behandle planer og projekter, herunder ansøgninger om tilladelse mv., der kan påvirke Natura 2000-områder.
Stationer med okkermålinger	Dette tema viser vandløbsstationer med okkermålinger. Mere specifikt viser temaet hvilke stationer der har gennemsnitsværdier på over og under 0,5 mg/l (okker ferrojern). Temaet viser kun data fra ODA, men der kan foreligge anden data, som ikke er vist, der lokalt kan inddrages i vurderingen.
Boringer fra jupiter-DB	Temaet viser GEUS' registreringer af boringer, på land og i vand. Disse boringer inkluderer blandt andet; vandboringer og miljøboringer.
Vandløb med retningsangivelse, GeoDanmark	Temaet viser både åbne og rørlagte vandløb, hvorpå retningen, som vandet løber, er markeret med pile.
Højdekurver 1 meter	Temaet viser topografiske konturlinjer, hvor afstanden mellem to linjer repræsenterer en højdeforskel på 1 meter. Temaet bør benyttes til at bestemme faldet for et vandløb og område. Hvis konturlinjerne ikke vises, skal man zoome længere ind for at aktivere temaet.
Lavbundskort	Temaet viser lavbundsjord med mindst 12 % organisk kulstofindhold. Disse områder kan betragtes som områder med potentiale for etablering af vådområder til fordel for både næringsstoffjernelse og begrænsning af CO ₂ -udledning.

Tilsyn og prøver i vandløb (DAI)	Temaet viser de vandløbsstationer hvorpå der er foretaget målinger. Disse målinger gælder over vandkemi, feltmålinger, bundfauna (DVFI), fysisk indeks (DFI), vegetationsundersøgelser (DVPI) og fiskeundersøgelser (DFFV). Ved brug af I-knappen oplyses der hvilke typer målinger der er foretaget, samt historikken for den pågældende station. Temaet indeholder både de aktive og inaktive stationer.
VP3 - Vandrådspakke	
Afgræsning af vandområdedistrikt	Temaet viser afgrænsningen af de 4 vandområdedistrikter i Danmark, Jylland-Fyn, Sjælland, Bornholm og et internationalt vandområdedistrikt
Afgræsning af hovedvandoplande	Temaet viser afgrænsningen af de 23 hovedvandoplande i Danmark
Afgræsning. Vandløb	Temaet viser målsatte vandløb samt afgrænsning af delstrækninger. De viste vandløb er dem som indgår i den gældende vandplan.
Naturlige, kunstige og stærkt modificerede	Temaet viser vandløb, der karakteriseres som naturlige, kunstige eller stærkt modificerede. De kunstige og stærkt modificerede vandløb har en målsætning om godt økologiske potentiale.
Vandløb af blødbundstype	Temaet viser forekomsten af blødbundsvandløb
Typologi for målsatte vandløb	Temaet viser typologien for vandløb. Denne er delt op i tre størrelser; små (1), mellem (2) og store (3) vandløb.
Spærringer i vandløb. Bruttoliste	Temaet viser alle de spærringer og rør som MST har registreret.
Foreløbige miljømål. Samlet økologisk tilstand eller potentiale.	Temaet viser de foreløbige miljømål for vandløb mht. den samlede økologiske tilstand eller det samlede økologiske potentiale.
Inge fiskevandsinteresse	Temaet viser de vandløb som ikke har en målsætning for fisk. Dette kan f.eks. skyldes at vandløbet udtørres.
Samlet. Risikovurdering 2027	Temaet viser, om der er risiko for manglende målopfyldelse i 2027 med hensyn til en samlet vurdering af smådyr, fisk, planter.
Planter (DVPI). Risikovurdering 2027	Temaet viser om der er risiko for manglende målopfyldelse i 2027 med hensyn til plantesamfundet.
Fisk (DFFV). Risikovurdering 2027	Temaet viser om der er risiko for manglende målopfyldelse i 2027 med hensyn til fiskebestanden.
Smådyr (DVFI). Risikovurdering 2027	Temaet viser om der er risiko for manglende målopfyldelse i 2027 med hensyn til smådyrssamfundet (DVFI).
Samlet. Økologisk tilstand eller potentiale	Temaet viser den samlede økologiske tilstand eller det samlede økologiske potentiale for vandløb. Tilstanden i et givent vandområde dækker over tilstanden for flere kvalitetselementer. Det kvalitetselement, der har den dårligste tilstand, er udslagsgivende for den samlede tilstand (one out - all out).
Planter (DVPI). Økologisk tilstand eller potentiale	Temaet viser økologisk tilstand eller økologisk potentiale for kvalitetselementet planter i vandløb.
Fisk (DFFV). Økologisk tilstand eller potentiale	Temaet viser økologisk tilstand eller økologisk potentiale for kvalitetselementet planter i vandløb.
Smådyr (DVFI). Økologisk tilstand eller potentiale	Temaet viser økologisk tilstand eller økologisk potentiale for kvalitetselementet planter i vandløb.
Faunaklasse (DVFI)	Temaet viser de specifikke målte værdier for tilstanden for smådyr. Denne værdier ligger mellem 1 til 7.
Fysisk indeks (DFI)	Dette tema viser den fysiske indeks i målsatte vandområder. Vandområder, med et opland under 10 km ² , siges at have 50% sandsynlighed for at opnå målopfyldelse for smådyr (DVFI), hvis DFI er lig 0,41 eller over. Ligeledes

	ved et opland over 10 km ² , gælder samme sandsynlighed, ved en DFI lig 0,36 eller over
Spredt bebyggelse	Temaet viser beliggenhed af ukloakerede ejendomme.
Regnbetingede udledninger	Temaet viser udledningspunktet for regnbetingede udløb fra henholdsvis separatkloakerede eller fælleskloakerede områder i vandløb, sø eller hav.
Renseanlæg	Temaet viser udledningspunktet for kommunale og private renseanlæg større end 30 PE (personækvivalenter) i vandløb, søer eller kystvande.
Industri m.m.	Temaet viser beliggenhed af særskilte udledninger fra industrier, afværgeanlæg m.m. og kølevandsudledninger (for nogle industrier kun angivet ved industriens placering).
Ferskvandsdambrug	Temaet viser udledningspunktet fra ferskvandsdambrug i vandløb, sø eller hav.
Udveksling af oplysninger	
Kommuneudveksling af oplysninger på vandområder	Temaet viser de spærringer og rørlægninger, hvor på der har foregået kommunikation mellem kommuneprofiler.
Kommuneudveksling af oplysninger på spærringer og rørlægninger	Temaet viser de vandområder med øvrige indsatser, hvor på der har foregået kommunikation mellem kommuneprofiler.
Kommuneudveksling af oplysninger på vandområder med øvrige indsatser	Temaet viser de vandområder med øvrige indsatser, hvor på der har foregået kommunikation mellem kommuneprofiler.
Kommuneudveksling af oplysninger på spærringer og rørlægninger med øvrige indsatser	Temaet viser de spærringer og rørlægninger med øvrige indsatser, hvor på der har foregået kommunikation mellem kommuneprofiler.
Vandrådsudveksling af oplysninger på vandområder	Temaet viser de vandområder, hvor på der har foregået kommunikation mellem vandrådsmedlemmer.
Vandrådsudveksling af oplysninger på spærringer og rørlægninger	Temaet viser de spærringer og rørlægninger, hvor på der har foregået kommunikation mellem vandrådsmedlemmer.
Vandrådsudveksling af oplysninger på vandområder med øvrige indsatser	Temaet viser de vandområder med øvrige indsatser, hvor på der har foregået kommunikation mellem vandrådsmedlemmer.
Vandrådsudveksling af oplysninger på spærringer og rørlægninger med øvrige indsatser	Temaet viser de spærringer og rørlægninger med øvrige indsatser, hvor på der har foregået kommunikation mellem vandrådsmedlemmer.
Til print, indsatskort vist uden ID	
Spærringer og rørlægninger - uden ID	Dette tema viser de spærringer og rørlægninger, der begrænser vandløbets kontinuitet og derved mulighed for at opnå målopfyldelse. Temaet benyttes til at indberette ordinære og øvrige indsatser til gennemførelse i vandplanerne 2021-2027. De omtalte spærringer og rørlægninger illustreres med en farve, der beskriver deres status i processen: Ikke behandlet (rød), behandlet – ikke godkendt (gul), kommunegodkendt (lilla) og sekretariatsgodkendt (blå). Dette tema er vist uden ID-labels, og er beregnet til print.
Vandområder - uden ID	Dette tema viser alle vandområder i risiko for manglende målopfyldelse, hvortil der kan indberettes ordinære og øvrige indsatser til gennemførelse i vandområdeplanerne 2021-2027. Vandområderne er illustreret med en

	farve, der beskriver deres status i processen: Ikke behandlet (rød), behandlet – ikke godkendt (gul), kommunegodkendt (lilla) og sekretariatsgodkendt (blå). Dette tema er vist uden ID-labels, og er beregnet til print.
Øvrige indsatser. Spærringer og rørlægninger - uden ID	Dette tema viser de spærringer og rørlægninger, hvortil der er indberettet øvrige indsatser. Der er tale om øvrige indsatser, der indberettes til de spærringer og rørlægning, og som senere kan blive prioriteret i tilfælde af økonomisk overskud. Dette tema er vist uden ID-labels, og er beregnet til print.
Øvrige Indsatser. Vandområder - uden ID	Dette tema viser de vandområder, hvortil der er indberettet øvrige indsatser. Der er tale om øvrige indsatser, der indberettes til de vandområder, som kommunen ikke har vurderet kritiske nok til at blive udvalgt til ordinære indsatser, men som potentielt kan tilgodeses i tilfælde af mulig øget økonomi. Dette tema er vist uden ID-labels, og er beregnet til print.
Download	
Kommunernes valgte indsatser for spærringer og rørlægninger samlet	Temaet viser de valgte indsatser for spærringer og rørlægninger i samlet form. Disse temaer er beregnet til at downloade en oversigt over vandområder, de tilhørende informationer og indberetninger.
Kommunernes valgte indsatser for vandområder samlet	Temaet viser de valgte indsatser for vandområder i samlet form. Disse temaer er beregnet til at downloade en oversigt over vandområder, de tilhørende informationer og indberetninger.

Vedr. GEUS vandweb.

Af tekniske årsager har det ikke været muligt at inkludere en række temaer relateret til afstrømning, fra GEUS vandweb; heriblandt er *Ændringer i afstrømning (%)* og *karakteristiske afstrømninger (m³/s)*. Hvis disse ønskes inddraget i vurderingen af relevante vandområder til indberetning af fysiske indsatser, opfordrer MST at man benytte GEUS' GIS portal, Vandweb.

<https://data.geus.dk/geusmap/?mapname=hydrovandweb&lang=da#baslay=baseMapDa&optlay=&extent=-43444.44444444438,5955418.981481481,1085444.4444444445,6494581.018518519>

Tabel 2: Miljøtilsagn

Tilsagnstype	Beskrivelse, varighed og startperiode
4	Miljøvenlig drift af græs, 20 år. 1997-2002
5	Pleje med afgræsning, rydning eller høslæt, 20 år. 1997-2002
7	Udtagning af agerjord, 20 år. 1994-2002
8	Udtagning af græsarealer, 20 år. 1997-2003
9	Ændret afvanding, 20 år. 1997-2003
50	Fastholdelse af vådområder, 20 år. VMP III, 2008-2012
51	Pleje af vådområder, 5 år. 2008-2012
54	Opretholdelse af ændret afvanding, 5 år. 2009-2014.
55	Fastholdelse af vådområder, 20 år. 2011-2014
56	Pleje af græs- og naturarealer, 5 år. (-EB), 2012-2014.
57	Pleje af græs- og naturarealer, 5 år. (+EB), 2012-2014.
64	Ændret afvanding, 5 år. 2015

Miljø- og Fødevareministeriet
Slotsholmsgade 12
1216 København K

www.mfvm.dk